

Sulejman b. Nasir el-Alvan

**Djela koja izvode
iz Islama**

drugo izdanje

Novi Pazar

1427. po H. / 2006. god.

Sulejman b. Nasir el-Alvan
Djela koja izvode iz Islama

Naslov originala

النبيان
شرح نواقض الإسلام
للإمام المجدد شيخ الإسلام محمد بن عبد الوهاب
رحمه الله
تأليف
فضيلة الشيخ
سلميان بن ناصر بن عبد الله العلوان

Et-Tibjan šerhu nevakidil-
islami lil imamil-mudžeddid
šejhil-islam Muhammed b.
Abdilvehhab

Prevodilac

prof. Mensur ef. Zukorlić

Redaktor prijevoda

mr. Semir Imamović
prof. Harmin Suljić

Lektor i korektor

Haris Rizvanbegović
Abdur-rahman Kuduzović

Urednik

Ahmed Dedagić

Za izdavača

Ismail Prentić

PREDGOVOR

Hvala pripada Uzvišenom Allahu, neka je spas i blagoslov na posljednjeg Allahovog poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, njegovu porodicu, plemenite drugove i sve one koji slijede njegov put.

Borba između Istine i neistine, dobra i zla, neće prestati dok postoje nebesa i Zemlja. Ma koliko nevjernici izgledali snažni, ma koliko bili brojni, bez obzira što su preplavili ovaj svijet, konačna će pobjeda pripasti Allahovoj vjeri. Ovo otuda što se On zadužio čuvanjem zadnje Objave, a argumenti nevjernika su slabi, blijedi.

Budući da ponos može garantirati samo beskompromisna privrženost islamu, i s obzirom da bez njega nema prosperiteta, odlučili smo, na sugestiju nekih prijatelja, prevesti poslanicu koja tretira djela koja izvode iz Islama. Porazna je činjenica da se odnos ljudi prema vjeri izmijenio: nedovoljna privrženost njenim propisima i njihovo obavljanje na nelegitiman način.

Imajući u vidu da će prijevod doći do dobronamjernih ali i zlonamjernih kritičara, našao sam za shodno da pojasnim poglavlje koje tretira odnos muslimana prema nemuslimanima. Naime, Kur'an nalaže korektan odnos prema svim ljudima, posebno prema kršćanima i Jevrejima, nazivajući ih *Ehlul-kitab*, sljedbenici Knjige, a izričito naređuje pravdu prema nemuslimanima koji ne vojuju protiv muslimana.

Molim Allaha, dželle šanuhu, da nam istinu pokaže onakvom kakva jeste, da osvijetli ljudska srca uputom. Molim Ga da ovaj trud upiše u dobra djela i da bude od koristi onima koji tragaju za istinom.

Naša je posljednja poruka: hvala Allahu, dželle šanuhu, i neka je mir i spas na našeg dragog Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem.

Prevodilac

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU NA BOSANSKOM JEZIKU

Neka je neizmijerna hvala Uzvišenom Allahu, Gospodaru svega stvorenog, neka je mir i spas na Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, njegovu porodicu, ashabe i sve one koji ga slijede, iskreno ispovijedajući vjeru.

S obzirom da je prvo izdanje knjige izašlo prebrzo i da su nam se potkrale određene greške vezane za prijevod, u prilici smo ponuditi drugo, prečišćeno i doradeno izdanje poslanice *Djela koja izvode iz Islama*, od mladog hadiskog eksperta, šejha Sulejmana b. Nasira el-Ulvana. Prilika je da ukažemo na važnost ovakve tematike. Naime, islamskom svijetu općenito, a muslimanima na prostorima Balkana posebno, potrebno je istinsko islamsko znanje. Između ostalih tabu tema jesu djela koja izvode iz Islama.

Svako ko dobronamjerno i sa razumijevanjem pročita knjigu, dokučit će u kakvom se nezavidnom položaju nalazi naš ummet. Vidjet će da muslimani ne ispunjavaju kriterije koje od nas traži Allah, dželle šanuhu, i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Porazno je to da postoje ljudi koji se protive izučavanju i poučavanju ispravnom vjerovanju, čime žele ugasiti Islam u ljudskim srcima. Njih ćemo podsjetiti na Allahove riječi: **“Oni žele da ustima svojim utrnu Allahovo svjetlo, a Allah želi da vidljivim učini svjetlo Svoje, makar ne bilo po volji nevjernicima.”** (Es-Saff, 8)

Knjiga će nam poslužiti kao putokaz ali i za upoređivanje našeg sa stanjem okoline u kojoj živimo. Jedino slijeđenje ispravnoga vjerovanja, akide ehli-sunneta dopušta da čovjek bude od onih koje je Allah, dželle šanuhu, odabrao za misiju udaljavanja ljudi od robovanja ljudima i njihovo uvođenje u robovanje Allahu, dželle šanuhu, iz tjeskobe ovoga svijeta u njegovu prostranost. Samo kao nosioci ispravnog vjerovanja se možemo nositi sa nevjerstvom i stati na put bezbožništva, omogućujući ljudima da nakon tlačenja tirâna i ugnjetavanja raznoraznih antiislamskih sistema izaberu put izvornog Islama. Nadamo se da će ovaj skromni trud naći mjesta

u vašim srcima i da će vam ukazati na velike ciljeve i stremljenja u daljem životu.

Radi velikog značaja nekih šerijatskih propisa, smatram da je u svrhu objašnjenja bilo umjesno navesti stav nekih istaknutih učenjaka vezan za kaznu koja se sprovodi nad muslimanom kada ubije nevjernika, svejedno bio štitićenik islamske države ili ne. Otuda sam na 45. strani citirao riječi znamenitog islamskog učenjaka šejha Muhammeda el-Emina eš-Šenkitija, vezane za tu temu.

Urednik

U ime Allaha, Svemilosnog, Samilosnog!

PREDGOVOR PRVOM IZDANJU NA ARAPSKOM JEZIKU

Hvala Allahu, dželle šanuhu, Gospodaru svih svjetova, neka je mir i spas na Njegovoga Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Neki su ljudi od mene tražili da pojasnim deset djela koja izvode iz Islama, a koje je pobrojao reformator Islama, afirmator islamskih znanosti nakon njihove stagnacije, šejhul-islam Muhammed b. Abdulvehhab, Allah mu se smilovao. Evo, odazivam se njihovoj molbi, nadajući se da će ovaj komentar biti od koristi.

U njemu sam odabrao srednji put: nije dug i zamoran, otuda što kod većine ljudi više nema entuzijazma i strpljenja za čitanjem dugih djela, ali nije ni koncizan toliko da ne ispunjava očekivano; pokušao sam naći sredinu između dvije krajnosti.

Molim Allaha, dželle šanuhu, da ovo dobro djelo bude urađeno isključivo u Njegovo ime, i neka je mir i spas na dragog poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, njegovu porodicu i ashabe.

PREDGOVOR ŠESTOM IZDANJU NA ARAPSKOM JEZIKU

Hvala pripada Allahu. Hvalimo Ga i od Njega pomoć i oprost tražimo. Njemu se utičemo od zla naših duša i naših loših djela. Koga Allah uputi, niko ga ne može na stranputicu odvesti, a koga na stranputici ostavi, niko ga neće na Pravi put uputiti.

Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema saučesnika i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik.

Dragi čitaoci, pred vama je šesto izdanje našeg djela *Komentar poslanice: Djela koja izvode iz Islama*. U njemu sam dodao neka važna pitanja vezana za prisutno neznanje o jednoći Stvoritelja u pogledu ibadeta, a izostavio neke nepotrebne detalje. Na kraju komentara objasnio sam razliku između djela koja izvode iz Islama i proglašavanja nevjernicima ljudi koji to učine, tim prije jer neki ne razlikuju te pojmove, smatrajući da jedan drugog iziskuju, a to je pogrešno.

Molimo Allaha, dželle šanuhu, da djelo učini korisnim i da nam podari iskrenost u riječima i djelima. Naša je posljednja poruka: neka je hvala Allahu, Gospodaru svjetova.

PREDGOVORI RECENZENATA

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Neizmjerna hvala i zahvala pripada Uzvišenom Allahu na blagodatima kojima nas obasipa danju i noću, a od posebnih blagodati kojom On dariva Svoje iskrene i predane robove jeste spoznaja ispravnog vjerovanja (ar. akide), koje je srž poziva svih Allahovih poslanika, alejhimus-selam, na šta nedvosmisleno ukazuju riječi Uzvišenog: **“Mi smo svakom narodu poslanika slali: ‘Allaha samo obožavajte i taguta¹ se klonite.”**” (Prijevod značenja, En-Nahl, 36)

Akida je ta koja je ljude podijelila na sljedbenike poslanikâ i sljedbenike pradjedovske tradicije, na vjernike i nevjernike, na pristalice Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i sljedbenike strasti (sektaše). Onoga trenutka kada je nastranost u vjerovanju poprimila zvanični i javni karakter, kada su se njena temeljna pitanja odvojila od autentičnog kur’anskog i hadiskog teksta i počela promatrati kroz prizmu raznih filozofija, kada je počeo javni poziv u zabludu i linčovanje onih koji su dosljedno slijedili Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i njegove ashabe – pojavila se potreba za posebnim nazivom po kojim će se raspoznavati sljedbenici istine od sljedbenika zablude – ehli-sunnet vel-džemat (sljedbenici Poslanika i džemata). Napisane su prve knjige kao oličenje akide ehli-sunneta vel-džemata, gdje su navedeni kur’anski i hadiski argumenti koji to vjerovanje potvrđuju. U pročelju pitanja u kojima se Ehlu-sunnet razlikuje od drugih jeste pitanje kufra, ili, tačnije rečeno, pitanje definicije toga pojma.

Kufr (apostazija, nevjerstvo) kod ehli-sunneta biva srcem, riječima i postupcima, dočim ga većina frakcija definiše kao “nevjerstvo srcem”, odnosno “negiranje nečega što je nužno poznato u vjeri”; po njima se nevjerstvo ne može počinuti djelom. Istina je da postoje grijesi (blud, konzumiranje alkohola, krađa, ogovaranje i sl.) čijim činjenjem čovjek ne izlazi iz vjere, osim ako bude uvjeren da su isti dopušteni. Ipak, ne može se reći da se svi postupci tako tretiraju, već ima grijeha za koje se ne uvjetuje srčano uvjerenje: sihr, činjenje ibadeta nekome drugom mimo Allaha, huljenje Allaha, vrijeđanje bilo kojeg poslanika, ismijavanje i nipodaštavanje vjerskih simbola.

¹ Tagut je ono što ljudi obožavaju pored Allaha, dželle šanuhu.

Knjiga *Et-Tibjanu šerhu nevakidil-islam*, autora Sulejmana b. Nasira b. Abdullaha el-Alvana, jedan je od najljepših komentara na poslanicu *En-nevakidul-ašere* (Deset djela koja izvode iz vjere) koju je napisao Muhammed b. Abdulvehhab, Allah mu se smilovao, i može se sa sigurnošću uvrstiti u red kratkih, sadržajnih i poučnih poslanica ehli-sunneta vel-džemata vezanih za pitanja imana i nevjerstva.

Komentar je veoma kratak i sadržajan. Autor u njemu na jednostavan i privlačan način obrazlaže stvari koje izvode iz vjere i potkrepljuje svoj govor, ali i govor Muhammeda b. Abdul-Vehhaba, kur'anskim i hadiskim argumentima, spominjući lanac prenosilaca hadisa i stupanj njihove vjerodostojnosti, po čemu je inače poznat. Poseban akcenat komentator stavlja na zabranu suđenja po laičkim zakonima i prijateljevanja sa nevjernicima, jer su to, po njemu, dva glavna razloga teškog stanja ummeta i krize koja u njemu vlada već duži niz godina. Njegov govor je oštar, jasan, precizan, iskazan bez straha i bojaznosti, što i priliči učenjaku njegovog kova, a i samo pitanje kojim se bavi je krajnje ozbiljno i ne ostavlja prostora za kalkulacije i filozofiranje. Šejh Sulejman el-Alvan je možda najmlađi od brojnih učenjaka koji svoje stavove iznose javno, bez straha. Zbog toga, a i zbog mnogobrojnih naučnih koristi koje inače sadrže njegove knjige, preporučujem čitaocima ovu knjigu i podstičem ih na njeno izučavanje i učenje napamet.

mr. Semir Imamović

Medina, 12/05/1426. po H.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova, Onome Koji upućuje koga hoće, a u zabludi ostavlja koga hoće. Neka je mir i spas na posljednjeg poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem.

Imajući na umu riječi Uzvišenog: **“I neka među vama bude onih koji će na dobro pozivati i tražiti da se čini dobro a od zla odvrćati, oni će šta žele postići. I ne budite kao oni koji su se razjedinili i u svom mišljenju podvojili kada su im već jasni dokazi došli, njih čeka patnja velika.”** (Prijevod značenja, Alu-Imran, 104, 105)

Komentar poslanice: Djela koja izvode iz Islama predstavlja značajan korak u dostavljanju poruke Islama u vezi s ljudima koji bezobzirno odstupaju od njegovih osnova. Moramo pogledati istini u oči i priznati da su se muslimani uveliko udaljili od osnova Šerijata: Kur’ana i sunneta.

Smatram da će knjiga uveliko pomoći bošnjačkim učenjacima, ali i cijeloj našoj populaciji da na sličan način priđu rješavanju problema i postojećih negativnosti, kako bi bili iskorijenjeni, a ljudima ukazano na istinu. Jer, u većini slučajeva ljudi nemaju priliku da dođu do izvornih i kapitalnih djela, možda zbog nepoznavanja arapskoga jezika ili zbog oskudijevanja s literaturom.

Šejh Muhammed b. Abdulvehhab, reformator Islama, veoma je pregledno prišao tome problemu. Istina je da se radi o drugoj državi i uvjetima, ali, nevjerstvo je jedna vjera. Mnogi su zavedeni hladovinom paukove mreže u obećanjima boljeg sutra. Mnogi su zapostavili činjenicu da je Allah, dželle šanuhu, jedan jedini Gospodar, da se Njemu treba obraćati u nedaćama, u izobilju.

Porazna je činjenica što naša društva odstupaju od islamskih normi i kodeksa ponašanja, prihvatajući ono što ni jedan narod ne smatra ispravnim i razumnim.

Bojim se da knjiga ne bude pogrešno protumačena kod masa ili pojedinaca zbog toga što će se mnogi zateći onim što je u njoj rečeno. Ovo zato što je danas malo onih koji se mogu pohvaliti da kroče stazama ispravnih prethodnika.

Mislim da će ovaj prijevod biti od koristi za sve nas. Molim Svevišnjeg Allaha da obilno nagradi sve one koji su doprinijeli njenom izdavanju, i da to

bude stimulans drugima da se nadmeću u činjenju dobra: **“Trudite se, Allah će trud vaš vidjeti, a i Poslanik Njegov i vjernici. I vi ćete biti vraćeni Onome Koji zna nevidljivi i vidljivi svijet, pa će vas o onome što ste radili obavijestiti.”** (Prijevod značenja, Et-Tevba, 105)

Preporučujem: imajmo na umu gornji ajet kao motiv za činjenje dobra a uklanjanje zla, te da tako naš ummet aktiviramo i dinamiziramo njegovo djelovanje.

Gospodaru, uputi nas na Pravi put, ne iskušaj nas iskušenjima koja nećemo moći podnijeti, ukaži nam Svoju milost na Obećanom danu i dopusti nam Svoje zadovoljstvo! Amin!

dipl. prof. islamskih nauka
Harmin Suljić

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Komentar poslanice *DJELA KOJA IZVODE IZ ISLAMA*

Šejh, Allah mu se smilovao, rekao je:

“U ime Allaha, Svemilosnog, Samilosnog! Znaj, postoji deset djela koja izvode iz Islama...”

Ovo je djelo autor počeo bismilom, riječima: bismillahir-rahmanir-rahim, povodeći se za Časnim Kur'anom i Resulullahovim, sallallahu alejhi ve sellem, sunnetom, jer je on, sallallahu alejhi ve sellem, svoja pisma i dokumenta počinjao time, a hadisi kažu da je lijepo početi i druga djela bismilom.

Umjesto tih riječi dovoljno je reći: bismillah. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je te riječi izgovarao prije jela, polnog odnosa i drugih djela, u vezi čega su prenešeni autentični hadisi.

Njegove su riječi:

“Znaj, postoji deset djela koja izvode iz Islama...”

Imperativ *znaj* (ilem) je nepromjenljiv. Njegov je korjen riječ *ilm*, znanje, spoznaja, a znanje je kategorički sud razuma podudaran sa stvarnošću.

Autor time želi reći čitaocu: psihički se pripremi da prihvatiš što ću ti reći u vezi s djelima koja izvode iz Islama, da ih shvatiš i dokučiš njihovu suštinu, te se tako spasiš tmine neznanja i kročiš Pravim putem.

Sintagma *nevakidul-islam* označava djela koja ako se nađu sa Islamom, svoga nosioca vode u nevjerstvo, zbog čega zaslužuje vječnu kaznu u Vatri.

Otuda su svi muslimani obavezni da saznaju stvari koje izvode iz Islama, u protivnom, može se desiti da ih čovjek čini ne znajući njihove kobne posljedice, što je primjetno kod mnogih ljudi: tvrde da su muslimani a čine ih, nema snage ni moći osim u Allaha!

Njegove su riječi:

“...deset djela koja izvode iz Islama...”

Mnogo je djela koja izvode iz Islama, ali u globalu ne izlaze iz okvira spomenutih deset. Šejh, Allah mu se smilovao, izabrao je deset za koje su muslimani načelno jednoglasni da izvode iz vjere. U nastavku ćemo detaljnije obraditi svaku ponaosob.

I

IDOLATRIJA (ŠIRK)

Muhammed b. Abdulvehhab, Allah mu se smilovao, rekao je:

“Ko počini širk u pogledu ibadeta nevjernik je.”

Uzvišeni je rekao:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾

“Allah neće oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprostiti će manje grijeha od toga, kome On hoće.” (En-Nisa, 48)

﴿إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾

“Ko drugoga Allahu smatra ravnim, Allah će mu ulazak u Džennet zabraniti i boravište njegovo će Džehennem biti; a nevjernicima neće niko pomoći.” (El-Maida, 72)

Šejh, Allah mu se smilovao, rekao je:

“U ovu vrstu idolatrije spada prinošenje žrtve u nečije drugo a ne Allahovo, dželle šanuhu, ime: u ime džina ili u ime mrtve osobe.”

Šejh, Allah mu se smilovao, otpočeo je ovo djelo govoreći o idolatriji, smatranju da je neko ravan Allahu, dželle šanuhu, otuda jer je to najveći grijeh kojega čovjek može učiniti. On odriče i anulira monoteizam (tevhid) u pogledu stvaranja i obožavanja. Pod idolatrijom (širkom) se načelno misli na izjednačavanje nekoga sa Allahom, dželle šanuhu, u onome što je svojstveno samo Njemu.

Kako da idolatrija ne bude najveći grijeh, a Allah, dželle šanuhu, je stvorio čovjeka iz ničega i obasuo ga Svojim blagodatima?!

Širk se dijeli na tri vrste: veliki, mali i skriveni širk.

Ibnul-Kajjim, Allah mu se smilovao, smatra da širka imaju dvije vrste: veliki i mali.

Veliki širk

Allah, dželle šanuhu, neće oprostiti veliki širk, osim ako se njegov počinilac ne pokaje; onaj ko pred Allaha, dželle šanuhu, dođe kao mnogobožac vječno će ostati u džehennemskoj vatri:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾

“Allah neće oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprostiti će manje grijeha od toga, kome On hoće.” (En-Nisa, 48)

﴿وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَأَنَّمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ فَتَخْطَفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهْوَى بِهِ الرِّيحُ فِي

مَكَانٍ سَحِيقٍ﴾

“A onaj ko bude smatrao da Allahu ima iko ravan – bit će kao onaj koji je s neba pao i kojeg su ptice razgrabile, ili kao onaj kojeg je vjetar u daleki predio odnio.” (El-Hadždž, 31)

Zbog toga će idolopoklonici, obožavaoci kaburova i drugi svojim božanstvima u Vatri govoriti:

﴿تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ • إِذْ نُسَوِّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

“Allaha nam, bili smo, doista, u očitoj zabludi kada smo vas sa Gospodarom svjetova izjednačavali!” (Eš-Suara, 97-98)

Oni ta božanstva nisu izjednačavali sa Allahom, dželle šanuhu, u pogledu stvaranja ni davanja opskrbe ni oživljavanja ni usmrćivanja, već u pogledu ljubavi, srži ibadeta. Također su ih izjednačavali sa Svevišnjim Allahom u pogledu veličanja, jednim od najvećih vidova približavanja Allahu, ibadeta.

Zato Svemogući Allah osuđuje one koji Ga ne veličaju:

﴿مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا﴾

“Šta vam je, zašto se Allahove sile ne bojite?” (Nuh, 13)

Na osnovu prethodnog slobodno možemo konstatirati da je svako zlo u idolatriji.

Velikog širka ima mnogo vrsta, ali se načelno može obuhvatiti sa četiri vrste.¹ Spomenut ćemo ih letimično, da ne duljimo, iako bi opširniji komentar bio bolji i precizniji, ali, imajući na umu stanje današnjih čitalaca, zadovoljit ćemo se kratkim i jasnim objašnjenjem.

Prva vrsta velikog širka je širk u dovi, a dokaz su riječi Svemogućeg:

﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾

“Kada se u lađe ukrcaju, iskreno se mole Allahu, a kada ih On do kopna dovede, odjednom druge Njemu ravnim smatraju.” (El-Ankebut, 65)

Autor, Allah mu se smilovao, u djelu *Četiri temelja islama* rekao je: “...četvrto pravilo: idolopoklonici u ovome vremenu veći su mnogobošci od prvih mnogobožaca, tim prije jer su prvi činili širk kada su bili u blagostanju, ali su se Allahu, dželle šanuhu, iskreno obraćali u iskušenju; potonji mnogobošci idolatriju čine uvijek: u blagostanju i u iskušenjima.” A u predgovoru gore navedenoga djela upozorio je: “Ako se idolatrija pomiješa sa ibadetom, anulirat će ga, kao što određene stvari kvare abdest. Ako smo saznali da je to tako, i da onaj ko to čini zaslužuje vječan boravak u Vatri, onda smo shvatili da je to najvažnije znati, ne bi li nas Milostivi Allah sačuvao labirinta idolatrije.”

Druga je vrsta širk u volji i namjeri, a dokaz je ajet:

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنَّتْهَا نُوفٌ إِلَيْهِمْ أَعْمَالُهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبْخَسُونَ • أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَحَبِطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَبَاطِلٌ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾

“Onima koji žele život na ovom svijetu i ljepote njegove – Mi ćemo dati plodove truda njihova, i neće im se u njemu ništa prikratiti. Njih će na onom svijetu samo vatra peći; tamo neće imati nikakve nagrade za ono što su na Zemlji radili i bit će uzaludno sve što su činili.” (Hud, 15-16)

Imam Ibnul-Kajjim, Allah mu se smilovao, rekao je: “Širk u želji i namjeri liči na more koje nema obala; malo ko se toga sačuva. A to znači da čovjek uradi djelo u nečije drugo a ne Allahovo, dželle šanuhu, ime;

¹ Hamed b. Atik, *Medžmuatut-tevhid*, str. 5.

odnosno, da time nastoji postići nekakvu korist a ne Allahovo lice i Njegovo zadovoljstvo, tražeći nagradu od onoga radi koga čini djelo.”

Ova vrsta širka je veliki širk onda kada čovjek sva djela radi u nečije drugo a ne Allahovo, dželle šanuhu, ime; učiniti jedno djelo, pretvarajući se, mali je širk, o čemu ćemo kasnije govoriti.

Treća je vrsta širk u pogledu pokornosti u onome što je Sveznajući Allah zabranio, a dokaz su Njegove riječi:

﴿ اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهَيْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴾

“Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina, a naredeno im je da se samo jednom Bogu klanjaju – nema boga osim Njega. On je vrlo visoko iznad onih koje oni Njemu ravnim smatraju.” (Et-Tevba, 31)

Značenje ajeta pojašnjava predanje kojega su preko Adija b. Hatima zabilježili Tirmizi i neki drugi a gdje stoji da je čuo Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako uči gornji ajet, pa se usprotivio Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao: “Mi ih ne obožavamo!” Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ga upita: “*Zar ne zabranjuju ono što je Allah dopustio, a dopuštaju ono što je Allah zabranio?!*“ „Da, rade to“, odgovori Adijj. “*Tako ih obožavaju*“, pojasni mu Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem.

Lanac predanja je slab (daif), ali ga pojačava mevkuf-predanje² kojega je zabilježio Ibn-Džerir³ preko Habiba b. Ebu-Sabita, on od Ebu-Bahterije, a ovaj od Ebu-Huzejfe. Njegova je autentičnost diskutabilna, ali komentar ajeta je identičan značenju hadisa i niko od komentatora Kur’ana ga ne odbacuje.

Šejhul-islam Ibn-Tejmijja, Allah mu se smilovao, kaže:

“Ljudi koji uzimaju svoje nadređene za božanstva, čineći stvari koje su ovi dopustili ili izbjegavajući dopuštene stvari koje su im zabranili – dijele se na dvije skupine: prva, ljudi koji ih slijede znajući da su izmijenili Allahovu vjeru i vjerujući da je dopušteno ono što je Allah, dželle šanuhu, zabranio a da je zabranjeno ono što je On dopustio, povodeći se za svojim glavešinama potpuno svjesni da su izmijenili vjeru poslanika. Takvi su nevjernici. Allah, dželle šanuhu, i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, su to okarakterisali širkom i pored toga što se oni njima ne klanjaju niti im čine sedždu. Otuda, ko svjesno slijedi ljude u stvarima oprečnim vjeri, vjerujući

² Mevkuf-predanje su riječi ashaba. (nap. kor.)

³ *Džamiul-bejan* 10/114.

promicateljima tih ideja a ne vjerujući Allahu, dželle šanuhu, i Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem – nevjernik je i jedan i drugi. Druga su skupina ljudi koji čvrsto vjeruju i drže da dopušteno može biti samo šta Svevišnji Allah dopusti a zabranjeno šta On zabrani, ali im se pokoravaju u nepokornosti prema Allahu, dželle šanuhu, čisto iz strasti, znajući da čine grijeh. Ovi se tretiraju kao grješnici.”¹

Četvrta je vrsta širk u ljubavi:

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِن دُونِ اللَّهِ أَندَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ﴾

“Ima ljudi koji su mjesto Allaha kumire prihvatili, vole ih kao što se Allah voli.” (El-Bekara, 165)

Idolopoklonici zbog odsutnosti znanja o Svemogućem Allahu vole kumire i ostala božanstva kao što se voli Allah, dželle šanuhu, ili još više. Primjetno je da se ljute kada neko uvrijedi njihova božanstva, to ih iritira više nego kada neko huli Svevišnjeg Allaha; raduju se njima više nego što se raduju Allahu:

﴿وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَزَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ الَّذِينَ مِن دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبْشِرُونَ﴾

“Kada se Allah samo spomene, grče se srca onih koji u onaj svijet ne vjeruju, a kada se spomenu oni kojima se oni pored Njega klanjaju, odjednom ih radost obuzme.” (Ez-Zumer, 45)

Islamski autoritet Ibnul-Kajjim, Allah mu se smilovao, rekao je:

“Postoje četiri vrste ljubavi, i mora se praviti razlika između njih, mnogi su ljudi zalutali upravo zato što nisu razlikovali te vrste, one jesu sljedeće: prva, ljubav prema Allahu, i samo ona nije dovoljna da bi se čovjek spasio kazne a zaslužio nagradu. Ovo zato jer i idolopoklonici: kršćani, Jevreji i ostali, na neki način vole Svevišnjeg Allaha. Druga, privrženost prema svemu što Allah, dželle šanuhu, voli. Ova vrsta ljubavi uvodi u islam, odnosno, izvodi iz nevjerstva. Štaviše, najbolji i najdraži vjernici u Allaha, dželle šanuhu, jesu ljudi kod kojih je ona izraženija i veća. Treća, ljubav u ime Allaha, a nju nužno iziskuje prethodna vrsta. Prethodna vrsta ljubavi nije ispravna ako se ne voli u ime Njega i radi Njega. I četvrta, voljeti nekoga sa Allahom, dželle šanuhu, kao što mnogobožci vole. Svako ko nešto voli pored Svemogućeg Allaha, ne radi Njega, ne u ime Njega, na taj je način voljenu stvar uzeo za božanstvo, što je slučaj sa mnogobošcima.”

¹ Šejhul-islam Ibn-Tejmijja, *Medžmuatul-fetava* 7/70.

Svaka od gornje četiri vrste velikog širka izvodi iz islama. To otuda što su one u suštini ibadet, a činiti ibadet nekome drugom mimo Allahu, dželle šanuhu, je idolatrija (širk).

Uzvišeni je rekao:

﴿وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْكَافِرُونَ﴾

“A onaj ko se, pored Allaha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu, pred Gospodarom svojim će račun polagati, i nevjernici ono što žele neće postići.” (El-Muminun, 117)

Vidimo da je Svevišnji takve ljude okarakterisao nevjernicima jer su molili Allaha, dželle šanuhu, i druga božanstva.

Šejh, Allah mu se smilovao, kaže:

“U veliki se širk ubraja prinošenje žrtve u nečije drugo a ne u Allahovo, dželle šanuhu, ime, tim prije jer je klanje u ime Allaha vid ibadeta, što se vidi iz sljedećih ajeta:

﴿فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ﴾

“Zato se Gospodaru svom moli i kurban kolji.” (El-Kevser, 2)

﴿إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾

“Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova.” (El-Enam, 162)

Riječ *nusuk*, spomenuta u zadnjem ajetu, upravo znači prinošenje žrtve, klanje. Otuda, ko prinese žrtvu u ime evlije, kipa, džina i sl., što je praksa prilikom useljenja u novi stan ili kuću mnogih laika, izlazi iz islama i postaje otpadnik. To je zbog toga jer je vid ibadeta posvetio nekom drugom, a ne Allahu, dželle šanuhu.

Isti je slučaj sa zavjetom u nečije drugo, a ne Allahovo ime. I to je širk jer je zavjet i ibadet, što je očito iz sljedećeg ajeta:

﴿يُوفُونَ بِالنَّذْرِ﴾

“...oni su zavjet ispunjavali...” (El-Insan, 7)

﴿ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ ﴾

“Za sve što potrošite i što se zavjetujete, Allah sigurno za to zna!” (El-Bekara, 270)

Dakle, ko se zavjetuje evliji bilo paljenjem svijeće ili prinošenjem žrtve, time je sa svoga vrata bacio emanet islama. Dopušteno je zavjetovati se samo Svemogućem Allahu; zavjetovanje nekom drugom je u koliziji sa onim čime je poslan Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem.

Forma zavjeta nekih ljudi u susjednim i nekim drugim zemljama koji obožavaju kaburove i turbeta za koje vjeruju da im mogu naštetiti ili korist donijeti – vid je velikog širka koji izvodi iz dina.

Ko tvrdi da je to mali širk, debelo je zastranio, sudí o onome što ne zna. Neka nam Svemogući Allah bude na pomoći, na Njega se oslanjamo, nema snage ni moći osim u Njega.

Šejh, Allah mu se smilovao, kaže:

“Tome se može još dodati traženje zaštite i traženje pomoći.”¹

Mali širk

Čovjek koji umre sa ovim grijehom, bit će prepušten Allahovoj volji, po ispravnijem mišljenju islamskih učenjaka: ako htjedne, Svemogući Allah će mu oprostiti i uvesti ga u Džennet, a ako htjedne, kaznit će ga. U svakom slučaju, on će na kraju ući u Džennet, jer mali širk ne iziskuje vječan boravak u Vatri, ali iziskuje kaznu, pa je dužnost čuvati se toga poroka.

U ovu vrstu širka spada zaklinjanje nekim ili nečim mimo Allaha, dželle šanuhu. Ako se tom zakletvom namjerava veličanje onoga čime se zaklinje, to više nije mali, već veliki širk. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao:

((من حلف بغير الله، فقد كفر أو أشرك)).

“Ko se zakune nečim mimo Allaha, zanevjerovao je ili je počinio širk.”²

¹ Naravno, pod tim se misli na stvari koje ne može niko učiniti osim Allaha, dželle šanuhu. (nap.ur.)

² Hadis su preko Ibn-Omera zabilježili Ahmed, Ebu-Davud, Tirmizi i Hakim koji tvrdi da je vjerodostojan: “Predanje ispunjava kriterije Buharije i Muslima.” O njemu se Ez-Zehebi nije izjasnio.

Od malog širka je pretvaranje (rija). Upozoravajući na pretvaranje, Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, je kazao:

((أخوف ما أخاف عليكم الشرك الأصغر. فسئِل عنه فقال: الرياء)).

“*Za vas strahujem od maloga širka.*” Neko ga upita šta je to, pa odgovori: “*To je pretvaranje.*”¹

Ako je mali širk bio opasan po ashabe, Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, drugove, koji su živjeli u vrijeme objave Kur’ana, logičnije je i objektivnije da bude opasniji po druge ljude, neznanije i slabije vjernike. Od širka može spasiti samo potpuna iskrenost prema Svemogućem Allahu i dosljedno slijeđenje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Nakon što je imam Ibnul-Kajjim, Allah mu se smilovao, analizirao širk onih koji obožavaju Sunce, Mjesec, vatru i druge stvari, rekao je: “Širk u ibadetu je manji i lakši grijeh od ovoga širka, jer dolazi od onoga koji vjeruje da nema istinskog boga osim Allaha, dželle šanuhu, Gospodara svjetova, da niko osim Svevišnjeg ne može nanijeti štetu ni pribaviti korist, da niko osim Njega ne daje nafaku niti je uskraćuje. Ali, ipak mu se otme da svoje postupke prema ljudima ili ibadet ne posveti Svemogućem Allahu: ponekad uradi za sebe, ponekad za ovosvjetsku korist, ponekad za položaj, radi mjesta i ugleda kod ljudi. U njegovom trudu Allahu, dželle šanuhu, pripada dio, njegovim prohtjevima i strastima dio, šejtanu dio i ljudima dio. Većina ljudi je iskušana time. Kako i ne kada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, u hadisu kojega je zabilježio Ibn-Hibban u svome *Sahihu* za pretvaranje rekao:

((الشرك في هذه الأمة أخفى من ديب النملة . قالوا : كيف نتجو منه يا رسول الله؟ قال:

قل - اللهم إني أعوذ بك أن أشرك بك وأنا أعلم ، وأستغفرك لما لا أعلم)).

‘*Širk je u mome ummetu skriveniji od mravljega hoda.*’ Neko upita: ‘Allahov Poslaniče, kako se spasiti toga?’ On odgovori: ‘*Molite: Allahu, utičem se Tebi da Ti nekoga svjesno pridružim, a tražim oprost od Tebe za ono što nesvjesno učinim!*’ (Allahumme inni e‘uzu bike en ušrike bike ve ene e‘alem ve estagfiruke lima la e‘alem.)

A svaki je vid pretvaranja širk:

¹ Zabilježili su ga Ahmed i neki drugi od Mahmuda b. Lebida sa dobrim lancem prenosilaca.

﴿ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمُ إِلَهُ وَاحِدٌ فَمَن كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴾

“Reci: ‘Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog – jedan Bog. Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen neka čini dobra djela i neka, klanjajući se Gospodaru svome, ne smatra Njemu ravnim nikoga!’ (El-Kehf, 110)

Ajet znači sljedeće: On je Bog, Jedan, Jedini, onda ibadet činite samo Njemu, Jedinom, nikome više, odnosno, On je jedinstven u božanstvenosti, otuda se ibadet mora posvetiti samo Njemu. Dakle, kabul, primljeno djelo jeste ono u kojemu nema pretvaranja i koje je u skladu sa sunnetom.

Omer b. el-Hattab, između ostalih, učio je i sljedeću dovu:

(اللهم اجعل عملي كله صالحا، واجعله لوجهك خالصا، ولا تجعل لأحد فيه شيئا).

‘Allahu, učini da sva moja djela budu dobra, daj da budu urađena u ime Tvoga lica, i ne dopusti da iko u njima ima udjela!’¹

Pretvaranje uništava zasluženu nagradu za djelo, štaviše, čak iziskuje kaznu, ako se radi o obavezi. Ovo zato, jer takvo djelo nije primljeno kod Allaha, dželle šanuhu, i kao da nije ni izvršeno, kao da je urađeno nešto drugo, zbog čega slijedi kazna, tim prije jer obaveza nije ispunjena; Uzvišeni je Allah naredio posvećivanje ibadeta isključivo Njemu:

﴿ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ . . ﴾

‘A naredeno im je da se samo Allahu klanjaju, da Mu iskreno, kao pravi vjernici, vjeru ispovijedaju.’ (El-Bejjina, 5)

Još jedan dokaz da Svevišnji Allah neće primiti djelo pomješano sa pretvaranjem jeste sljedeći hadis-kudsi:

((أنا أغنى الشركاء عن الشرك، فمن عمل عملاً أشرك معي فيه غيري، فهو للذي أشرك، وأنا منه بريء)).

‘Ja sam neovisan od toga da Mi neko pridruži saučesnika, pa, ko uradi neko djelo u Moje i u ime nekog drugog, to djelo je posvećeno drugom, Ja s njim nemam ništa!’¹

¹ Zabilježio ga je Ahmed u *Ez-Zuhdu* preko Hasana, a on predanje nije čuo od Omera, radijallahu anhu.

Ova se vrsta širka dijeli na oprostivi i neoprostivi...”

Gornje je bio citat Ibnul-Kajjimovog govora, i iz njega zaključujemo da djelo urađeno u nečije a ne u Allahovo, dželle šanuhu, ime može imati sljedeće karakteristike.

Prva, čisto pretvaranje, želja za ovosvjetskim dobrobitima i obmana. Takav je slučaj sa licemjerima za koje Kur'an kaže:

﴿وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا﴾

“Kada ustaju da namaz obave, lijeno se dižu, i samo zato da bi se prikazali pred svijetom, a Allaha se samo malo sjećaju.” (En-Nisa, 142)

Musliman ne sumnja da je takvo djelo ništavno i da povlači Allahovu, dželle šanuhu, srdžbu.

Druga, iskrenost protkana primjesom pretvaranja, i tu moramo razlikovati dvije situacije:

a) da pretvaranje bude prisutno od početka

b) da se pojavi u toku njegove realizacije

Djelo je u prvoj situaciji ništavno, ne prima se, što se opet može dokazati hadisom kojega je zabilježio imam Muslim u svome *Sahihu* prekao Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, gdje pripovijeda da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prenio sljedeći hadis-kudsi:

((أنا أغنى الشركاء عن الشرك ، فمن عمل عملاً أشرك معي فيه غيري ، تركته وشركه)).

“Ja sam neovisan od toga da Mi neko pridruži saučesnika, ko uradi djelo u Moje i u ime nekoga drugoga, ostavit ću ga i njegov širk.”

Druga je situacija da se pretvaranje pojavi u toku djela i ostane do kraja. S tim u vezi učenjaci imaju poprilično oprečne stavove: jedni tvrde da je bezvrijedno, a drugi kažu da, ako se prepusti pretvaranju, imat će nagradu za iskrenost, a kaznu za pretvaranje; ako se bude borio protiv pretvaranja i uspije ga odbiti, imat će udjela u ajetu:

﴿وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ • فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ﴾

¹ Zabilježio ga je Muslim i Ibn-Madže, a citirana verzija slična je Ibn-Madžinoj.

“A onome koji je pred dostojanstvom Gospodara svoga strepio i dušu od prohtjeva uzdržao, Džennet će boravište biti sigurno.” (En-Naziat, 40,41)

Za primjer možemo uzeti čovjeka koji se bori na Allahovom putu između ostalog i za ratni plijen, u vezi s kojim islamski autoriteti imaju podijeljena mišljenja.

Ibnul-Kajjim, Allah mu se smilovao, u djelu *Ialamul-muvekkiin* 2/163, s tim u vezi je rekao: “Takav liči na čovjeka koji klanja za nadoknadu: ako ona izostane, on će i dalje klanjati, dakle, klanja u ime Allaha, dželle šanuhu, i za nadoknadu, ali čovjek koji pođe na hadž da bi sa njega spala dužnost i da ga ljudi zovu hadžija, nema ništa od hadža, niti čovjek koji izdvaja zekat da se kaže kako je dobrodušan; njihova djela su ništavna.”

Ibn-Redžeb, Allah mu se smilovao, konstatuje: “Ako se čovjek bude borio za ratni plijen, neće imati potpunu nagradu za borbu, ali njegovo djelo neće biti poništeno.”

Na drugom mjestu kaže:

“Prethodno smo citirali hadise iz kojih se zaključuje da čovjek koji se bori u ime neke ovosvjetske koristi neće imati nagradu, ali treba znati da se ti hadisi odnose na čovjeka koji se bori samo u ime ovosvjetske koristi.”¹

Na osnovu gornjeg, velika je razlika između borca radi spomena i ahiretske nagrade i borca radi plijena i ahiretske nagrade. Prvog tretira hadis kojega je zabilježio En-Nesai² dobrim lancem prenosilaca preko Ebu-Umame, a gdje stoji da je neki čovjek došao Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, i upitao:

((يا رسول الله! أرايت رجلا غزا يلتمس الأجر والذكر؟ فقال النبي صلى الله عليه وسلم: لا شيء له)، فأعادها عليه ثلاث مرات. يقول له رسول الله صلى الله عليه وسلم: (لا شيء له). ثم قال: (إن الله لا يقبل من العمل إلا ما كان خالصا وابتغي به وجهه)).

“Allahov Poslaniče, šta misliš o čovjeku koji se bori radi ahiretske nagrade i spomena?!“ Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovori: „*Od borbe neće imati ništa.*“ Čovjek ponovi pitanje tri puta, a Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, je svaki put odgovarao: „*Od borbe neće imati*

¹ Ibn-Redžeb el-Hanbeli, *Džamiul-ulumi vel-hikem*, str. 15.

² Zabilježio En-Nesai 6/52 preko Muavije, on od Ibn-Sellama, ovaj od Ikrime b. Ammara, on od Šeddada Ebu-Ammara, a ovaj opet od Ebu-Umame.

ništa“, pa je potom rekao: „*Allah prima samo iskreno djelo urađeno radi Njegovog lica.*“

Što se tiče čovjeka koji se bori za nagradu i ratni plijen, o njemu smo govorili, a Allah, dželle šanuhu, najbolje zna.

II

POSREDNIŠTVO IZMEĐU
ČOVJEKA I ALLAHA

Šejh, Allah mu se smilovao, rekao je:

“Ko uzme između sebe i Allaha, dželle šanuhu, posrednika, kojega moli i od njega traži zauzimanje (šefat), uzda se i oslanja na njih, po jednoglasnom mišljenju muslimana je nevjernik.”

Ovo djelo izvodi iz islama. Veoma je rasprostranjeno i opasno za ljude. Mnogi ljudi sebe nazivaju muslimanima, a ne poznaju Islam, njegovu suštinu, pa između sebe i Uzvišenog Allaha uzimaju posrednike, mole ih da od njih odstrane brige, udovolje njihovim potrebama, odagnaju poteškoće. Muslimani su jednoglasni da su takvi ljudi nevjernici, tim prije jer je Svemogući Allah objavljivao knjige i slao poslanike s ciljem da ljudi i džini obožavaju samo Njega, nikoga drugog.

Ali, oni koji obožavaju turbeta to poriču, zato i uzimaju posrednike između sebe i Svevišnjeg Allaha, smatrajući to ibadetom, čak kažu da je to Allah, dželle šanuhu, naredio. A ako ih neko za to osudi, optuže ga da nipodaštava evlije i dobre ljude.

Kao rezultat pogrešnog uvjerenja, Allahu, dželle šanuhu, se ne obraćaju direktno, smatrajući to vidom veličanja i štovanja Svemogućeg Allaha. Za argument uzimaju činjenicu da se kralju obraća putem posrednika, pa neka se tako obraća i Allahu, dželle šanuhu. Oni su, Allah nas sačuvao zla, izjednačili Gospodara svjetova sa nemoćnim stvorenjima. To ih izvodi iz islama.

Kur'an i sunnet obiluju tekstovima koji odbacuju njihovo uvjerenje. To je jasno ljudima koji dobronamjerno proučavaju Kur'an, tražeći u njemu uputu i istinu. Vidjet će koliko ljudi ne poznaju izvorni islam, koliko je stran kod svijeta.

Neki od tih dokaza jesu sljedeći.

﴿ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍَ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِّنْ ظَهِيرٍ • وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ . . . ﴾

“Reci: ‘Zovite one koje, pored Allaha, bogovima smatrate. Oni ništa nemaju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji; oni u njima nemaju nikakva udjela i On nema od njih nikakve pomoći. Kod njega će se moći zauzimati za nekoga samo onaj kome On dopusti!’” (Saba, 22-23)

﴿ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِّنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا • أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا ﴾

“Reci: ‘Molite se onima koje, pored Njega, smatrate bogovima, ali vas neće moći nevolje osloboditi niti je izmijeniti. Oni kojima se oni mole sami traže načina kako će se što više Gospodaru svome približiti, i nadaju se milosti Njegovoj i plaše se kazne Njegove. A kazne Gospodara tvoga svako treba da se čuva!’” (El-Isra, 56,57)

﴿ وَلَا تَدْعُ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِن الظَّالِمِينَ • وَإِن يَمْسَسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَّ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِن عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴾

“I, pored Allaha, ne moli se onome ko ti ne može ni koristiti ni nauditi, jer ako bi to uradio, bio bi, uistinu, nevjernik. Ako ti Allah dadne kakvu nevolju, niko je osim Njega ne može otkloniti, a ako ti zaželi dobro – pa, niko ne može blagodat Njegovu spriječiti; On njome nagrađuje onoga koga hoće od robova Svojih; On prašta i milostiv je” (Junus, 106-107)

﴿ قُلِ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرِّهِ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِهِ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴾

“A ti reci: ‘Mislite li vi, da li bi oni, kojima se pored Allaha klanjate, mogli otkloniti štetu ako Allah hoće da mi je učini; ili, da li bi mogli zadržati milost Njegovu, ako On hoće da mi je podari?’ Reci: ‘Meni je dovoljan Allah, u Njega se pouzdaju oni koji se pouzdavaju!’” (Ez-Zumer, 38)

Brojni ajeti slove da se čovjek obraća direktno Allahu, dželle šanuhu, bez ma kakvog posrednika:

﴿ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلَيْسَتْ حِجَابًا لِّي وَلِيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴾

“A kada te robovi Moji za Mene upitaju, Ja sam sigurno blizu: odazivam se molbi molitelja kada Me zamoli. Zato neka oni pozivu Mome udovolje i neka vjeruju u Mene, da bi bili na pravom putu.” (El-Bekara, 186)

Kada je neki čovjek Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Kako hoće Allah i ti.” Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, ga je žestoko ukorio:

((أجعلتني لله عدلاً؟ ما شاء الله وحده)).

“Zar si me izjednačio sa Allahom?! Reci: kako hoće Allah jedino!”¹

Ovo otuda što veznik *i*, u riječima upućenim Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, nužno iziskuje jednakost, a samo Svemogući Allah polaže pravo na ibadet, nijedno Mu stvorenje nije ravno u pribavljanju koristi i otklanjanju štete.

Imam Et-Tirmizi zabilježio je predanje i okarakterizirao ga dobrim, a gdje je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, savjetujući Ibn-Abbasa, radijallahu anhu, rekao:

((أَحْفَظِ اللَّهَ يَحْفَظُكَ، احفظ الله تجده تجاهك، إذا سألت فاسأل الله، وإذا استعنت فاستعن بالله، واعلم أن الأمة لو اجتمعت على أن ينفعوك بشيء، لم ينفعوك إلا بشيء قد كتبه الله لك، وإن اجتمعوا على أن يضروك بشيء، لم يضروك إلا بشيء قد كتبه الله عليك، رفعت الأقاليم، وجفت الصحف)).

“Pazi na Allaha, On će tebe paziti, pazi na Allaha, uvijek će ti biti na pomoći, kada moliš, moli Allaha, kada tražiš pomoć, traži od Allaha! Znaj, kada bi se svi ljudi udružili da ti pribave kakvu korist, ne bi ti mogli pribaviti osim ono što je Allah odredio, znaj, kada bi se svi ljudi udružili da ti nanesu kakvu štetu, ne bi ti mogli nanijeti osim ono što je Allah odredio: pera su podignuta, a stranice su se osušile.”

Šejhul-islam, Ibn-Tejmijja, Allah mu se smilovao, rekao je: “Iako vjernik zna da je Allah, dželle šanuhu, Vladar, Gospodar svega, ne negira uzroke koje je On dao, kao što je, naprimjer, kiša uzrok nicanju svakojakog bilja:

﴿وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ﴾

“Allah spušta s neba kišu, pa tako u život vraća zemlju nakon mrtvila njezina, po kojoj je rasijao svakojaka živa bića.” (El-Bekara, 164)

Također, Sunce i Mjesec imaju veliku ulogu na Zemlji, od njih zavisi mnogo štošta; dženaza-namaz i dova za umrlog muslimana uzrokuju mnoga dobra: Allahovu, dželle šanuhu, milost prema tome mrtvacu, zarađivanje dobrih djela itd.

¹ Zabilježio ga je Ahmed 1/213-214, preko Ibn-Abbasa. Lanac prenosilaca je dobar.

Poimajući uzroke, neophodno je imati na umu sljedeće tri stvari:

Prva, uzrok sam nije dovoljan za postizanje cilja, već ga moraju popratiti i druge stvari. Jedna od njih jeste odsutnost prepreka. Otuda, ako Allah, dželle šanuhu, učini da se uzroci ne ostvare i ako ne ukloni prepreke, cilj se neće ostvariti; kada On nešto želi, mora se desiti, čak ga ljudi ne željeli, a ono što ljudi žele, ne može se desiti osim ako On to hoće i dopusti.

Druga, ne smije se vjerovati da je nešto uzrok nečemu osim ako je to praktično provjereno i potvrđeno. Tvrditi da je uzrok ono što je u koliziji sa Šerijatom je laž. Naprimjer, vjerovanje da zavjet uzrokuje otklanjanje belaja i pribavljanje blagodati.

U dva *Sahiha* je zabilježeno da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio zavjet, rekavši:

((إنه لا يأتي بخير، وإنما يُستخرج به من البَحِيل)).

“On ne donosi dobro, njime se samo od škrtih uzima sadaka.”

Treća, nijedan ibadet nije dopušteno uzeti za uzrok osim ako je to Šerijatom ozakonjen. Kada su u pitanju ibadeti, osnova je zabrana, odnosno stajanje na granicama kur'anskih i hadiskih tekstova. Otuda je zabranjeno pored Allaha, dželle šanuhu, moliti stvorenja, čineći tako širk; time se ne ostvaruju ciljevi. Čovjek ne može obožavati Svevišnjeg Allaha preko novotarija, oprečnim Šerijatu, iako on misli da je to ibadet.

Šejtani ponekad pomažu čovjeku da ostvari neke ciljeve ako učini širk. Ponekad se preko nevjerovanja, nepokornosti i grijeha mogu ostvariti neke želje, ali, i pored toga, to je strogo zabranjeno. Proistekla šteta iz takvih nedjela veća je od ostvarene koristi. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je poslan da pribavi dobro, da ga upotpuni, a da iskorijeni štetu i umanji je. U onome što je Allah, dželle šanuhu, naredio korist je veća od štete, a u zabranjenom je šteta veća od koristi.”¹

Idolopoklonici svih vremena i jesu mnogobošci jer pribjegavaju zauzimanju, što je spomenuto u Časnom Kur'anu. Zauzimanje koje zagovaraju mnogobošci neće uopće postojati na Sudnjem danu. S tim u vezi Kur'an je kategoričan i jasan:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِّن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعَ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ
وَلَا شَفَاعَةٌ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴾

¹ Šejhul-islam Ibn-Tejmijja, *Medžmuatul-fetava* 1/137-138.

“O vjernici, udijelite od onoga čime vas mi darujemo, prije nego što dođe Dan kada neće biti ni otkupa, ni prijateljstva, ni posredništva! – A nevjernici sami sebi čine nepravdu!” (El-Bekara, 254)

﴿وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ﴾

“I opominji Kur’anom one koji strahuju što će pred Gospodarom svojim sakupljeni biti, kada osim Njega ni zaštitnika ni zagovornika neće imati.” (El-Enam, 51)

Posredništvo koje Kur’an odriče jeste ono koje se traži od nekoga drugoga a ne od Allaha, dželle šanuhu, tim prije jer Kur’an na više mjesta potvrđuje postojanje zagovorništva:

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾

“Ko se može pred Njim zauzimati za nekoga bez dopuštenja Njegova?!” (El-Bekara, 255)

﴿وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَىٰ﴾

“I oni će se samo za onoga kojim On bude zadovoljan zauzimati!” (El-Enbija, 28)

﴿قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا﴾

“Reci: ‘Niko ne može bez Njegove volje posredovati!’” (Ez-Zumer 44)

﴿وَكَم مِّن مَّلَكٍ فِي السَّمَاوَاتِ لَا تُعْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَرْضَىٰ﴾

“A koliko na nebesima ima meleka čije zauzimanje nikome neće biti od koristi, sve dok Allah to ne dozvoli onom kome On hoće i u korist onoga kojim je zadovoljan.” (En-Nedžm, 26)

Dakle, zauzimanje se dijeli na: prvo, ništavno zauzimanje, i to je ono koje se traži od nekoga drugoga a ne od Svemogućeg Allaha, i drugo, validno zauzimanje, a to je ono koje se traži od Allaha. Na njega će imati pravo samo iskreni monoteisti. I pored iskrenosti, to je ograničeno sa dvije stvari: prva, da Allah, dželle šanuhu, dopusti zauzimanje za dotičnog:

﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾

“Ko se može pred Njim zauzimati za nekoga bez dopuštenja Njegovog?!” (El-Bekara, 255)

I druga, da On bude zadovoljan onim za koga će se zauzimati:

﴿وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ﴾

“I oni će se samo za onoga kojim On bude zadovoljan zauzimati.” (El-Enbija, 28) Tj. da bude zadovoljan njegovim riječima i djelima.

A što se tiče mnogobožaca, njihova će djela biti ništavna, pepeo i prah, i oni neće imati pravo na zauzimanje. Prema njima će se odnositi suprotno njihovoj želji. Pravilo kaže: Ko ubrza nešto prije vremena, toga će biti lišen.

III

**SMATRANJE DA MNOGOBOŠCI
NISU NEVJERNICI ILI SUMNJANJE
U NJIHOVO NEVJERSTVO**

Šejh, Allah mu se smilovao, rekao je:

“Ko mnogobošce ne bude smatrao nevjernicima, ili bude sumnjao u njihovo nevjerstvo...”

Ovo otuda što ih je Uzvišeni u mnogim ajetima nazvao nevjernicima, naredivši da se prema njima zauzme neprijateljski odnos, jer izmišljaju laži o Njemu, pripisuju Mu saučesnika, tvrde da ima dijete, visoko je iznad onoga što Mu oni pripisuju. Zato između muslimana i nevjernika ostaje neprijateljstvo i mržnja do Sudnjega dana.

Čovjek koji mnogobošce ne smatra nevjernicima, ili po tome pitanju nije određen, ili ako bi pored jasnih i očevidnih dokaza posumnjao u njihovo nevjerstvo – nevjernik je.

Ko smatra da je njihov put ispravan i da je nevjerovanje lijepo, i nasilje koje čine, nevjernik je po jednoglasnom mišljenju muslimana, tim prije jer nije upoznao ispravan Islam, a ispravan Islam znači prihvatiti Allahovu jednoću, pokoriti se Allahu a odreći se mnogoboštva i mnogobožaca. Još gore od toga je prihvatiti ih za prijatelje; takav ih zacijelo ne smatra mnogobošcima.

Muslim je u svome *Sahihu* zabilježio predanje preko Mervana el-Fezarija, on od Ebu-Malika, on opet od Sada b. Tarika, a ovaj od svoga oca da je rekao: “Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, gdje govori:

((من قال لا إله إلا الله، وكفر بما يعبد من دون الله، حرم ماله ودمه، وحسابه على الله)).

‘Ko posvjedoči da nema drugog boga osim Allaha i zaniječe sve što se obožava pored Njega, njegov imetak i život su sveti, a Allah će svidjeti njegov račun.’”

Dakle, da bi čovjek zaštitio život i imetak nije dovoljno da posvjedoči da nema istinskog boga osim Allaha, dželle šanuhu, već je nužno da porekne sva božanstva mimo Sveznajućeg Allaha. Ako to ne učini, izlaže se pogubljenju, jer nije ispunio jedan od glavnih temelja Ibrahimove, alejhis-selam, vjere, a naređeno nam je da je dosljedno slijedimo i kročimo njegovim pravcem, bez ikakvog odstupanja ni povoda za strastima din-dušmana.

Uzvišeni je rekao:

﴿ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاءُ مَا مِنكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ ﴾

“Divan uzor za vas je Ibrahim i oni koji su uz njega bili kada su narodu svome rekli: ‘Mi s vama nemamo ništa, a ni sa onima kojima se umjesto Allahu, klanjate – mi se vas odričemo, i neprijateljstvo i mržnja će između nas ostati sve dok ne budete u Allahu, Njega Jedinoga vjerovali!’” (El-Mumtehina, 4)

To je Ibrahimova vjera, ko joj okrene leđa ne drži do sebe:

﴿ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنِ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى ﴾

“Onaj ko ne vjeruje u taguta, a vjeruje u Allaha – drži se za najčvršću vezu koja se neće prekinuti.” (El-Bekara, 256)

Šejh, imam Muhammed b. Abdulvehhab, Allah mu se smilovao, rekao je:

“Suština nevjerovanja u šejtana, taguta, jeste jekin, sigurno saznanje da je ništavno pokoravati se lažnim božanstvima pored Allaha, odricanje i preziranje, uz čvrsto uvjerenje da su nevjernici svi koji ih obožavaju, i borba protiv njih.”

Gornja konstatacija je ilustracija stanja mnogih vladara muslimanskih zemalja koji se pozivaju na Islam: prijateljuju sa mnogobošcima, laskaju im, štuju ih, ukratko rečeno, s njima uspostavljaju nadasve bratske odnose; prema njima se ophode kao prema braći, a na drugoj strani zastrašivaju vjernike, hapse ih... Zar je onda čudno što se nameće logično pitanje: da li je kod njih ostalo imalo Islama?!

Uzvišeni je rekao:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴾

“O vjernici, ne uzimajte za prijatelje Jevreje i kršćane! Oni su sami sebi zaštitnici. A njihov je i onaj među vama koji ih za prijatelje prihvati; Allah, uistinu, neće ukazati na Pravi put ljudima koji sami sebi nepravdu čine.” (El-Maida, 51)

﴿ لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ . . . ﴾

“Neka vjernici ne uzimaju za prijatelje nevjernike kada ima vjernika, a onoga ko to čini – Allah neće štiti.” (Alu-Imran, 28)

Ponavljamo: musliman mora idolopoklonike smatrati nevjernicima, prema njima se mora neprijateljski odnositi, mora ih prezirati, ali i sve ljude koji njih vole i brane, koji ih posjećuju ili putuju u njihove zemlje bez šerijatskog opravdanja; s njima Allah, dželle šanuhu, i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nisu zadovoljni.

Muslimani se moraju vratiti dinu. Time će ostvariti snagu i izvojevati pobjedu, te zavesti red u svojim zemljama. Tako će se postići razlika između Allahovih šticećenika, ljudi koji pomažu Njegovu vjeru i šejtanovih sljedbenika, ljudi koji kada nisu gladni ni žedni ne mare šta se dešava sa vjerom i vjernicima.

Ibrahim, alejhis-selam, mora biti uzor svim muslimanima:

﴿ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ • إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴾

“A kada Ibrahim reče ocu svome i narodu svome: ‘Nemam ja ništa s onima kojima se vi klanjate, ja se klanjam samo Onome Koji me je stvorio, jer će mi On, doista, na Pravi put ukazati.’” (Ez-Zuhruf, 26,27)

Dužnost je vratiti se vjeri, izvornom vjerovanju, primjeni uzvišenih smjernica i naredbi, između kojih je smjernica i naredba kako se odnositi prema nevjernicima:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴾

“O vjernici, borite se protiv nevjernika koji su u blizini vašoj i neka oni osjete vašu strogost! Znajte da je Allah na strani čestitih!” (Et-Tevba, 123)

﴿ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَأَحْصُرُوهُمْ وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ ﴾

“Ubijajte mnogobošce gdje god ih nadete; zarobljavajte ih, opsjedajte i na svakom prolazu dočekujte. Pa ako se pokaju i budu molitvu obavljali i zekat davali, ostavite ih na miru, jer Allah zaista prašta i samilostan je.” (Et-Tevba, 5)

Kad god su muslimani okrenuli leđa i zanemarili suđenje po Kur'anu i sunnetu, Allah, dželle šanuhu, je dao da nevjernici preuzmu kormilo nad njima. Kada su vladari obezvrijedili Allahov zakon, sa zadovoljstvom prihvatajući proklete laičke zakone, njihove su države krenule u beznađe, din-dušmani su ih debelo ponizili, kada su se tome najmanje nadali.

Zbog čega je to tako? Zato što je većini tih vladara primarni cilj održati položaj, puno ih ne mori hoće li vjera ojačati ili neće, a ne znaju da se snaga i vlast održavaju samo pomaganjem Islama, i da je to vadžib, obaveza svakome ko je to u mogućnosti, tj. ko ima vlast i snagu. Većina njih to ne zna, čemu su razlog rđavi savjetnici i nepridavanje dovoljne pažnje problemu od strane islamskih misionara, neka nam Allah, dželle šanuhu, pomogne.

Znajmo da nevjernici svim silama nastoje, da udalje muslimane od vjere, iz zavisti i zlobe. Ako se brižni za Islamom ne probude iz sna, mogli bi gristi prste, kajući se, onda kada kajanje neće koristiti, i mogli bi ubrati gorke plodove svoje nemarnosti, jer: Ko ne napadne, bit će napadnut!

Svakom misionaru, hatibu i imamu, dužnost je da ljudima objašnjava opasnost prijateljavanja sa nevjernicima, i obavezni su objasniti opasnost putovanja u njihove zemlje, odnosno, opasnost njihovog dovođenja u muslimanske zemlje i domove, potkrepljujući svoj govor Kur'anom i sunnetom. Allah, dželle šanuhu, je zabranio poklanjanje ljubavi nevjerniku, makar bio i najbliža rodbina:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا آبَاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَىٰ

الْإِيمَانَ ۗ

“O vjernici, ne prijateljujte ni sa vašim očevima ni sa braćom vašom ako više vole nevjerovanje od vjerovanja...” (Et-Tevba, 23)

﴿ لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا

آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم

بِرُوحٍ مِّنْهُ ۗ

“Ne treba da ljudi koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju budu u ljubavi sa onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovom suprotstavljaju, makar

im oni bili očevi njihovi, ili sinovi njihovi, ili braća njihova, ili rođaci njihovi. Njima je On u srca njihova vjerovanje usadio i svjetlom Svojim osnažio...” (El-Mudžadela, 22)

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ حَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴾

“O vjernici! Ne uzimajte Moje i svoje neprijatelje za pomagače, ljubav im poklanjajući, ako ste već izišli radi borbe na Putu Mome i tražeći zadovoljstvo Moje, a oni poriču Istinu koja je došla vama, i izgone Poslanika i vas zato što vjerujete u Allaha, vašega Gospodara. Vi njima ljubav tajno iskazujete, a Ja najbolje znam što vi skrivate i što obznanjujete. Onaj od vas koji to bude činio – pa, s Pravoga puta je skrenuo!” (El-Mumtehina, 1)

U dva *Sahiha* je zabilježeno predanje od Usame, radijallahu anhu, gdje stoji da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

((لَا يَرِثُ الْمُسْلِمُ الْكَافِرَ، وَ لَا الْكَافِرُ الْمُسْلِمَ)).

“Musliman ne nasljeđuje nevjernika niti nevjernik muslimana.”

A sve kako se među njima ne bi uspostavljali prisni odnosi, otuda je Islam u ovoj stvari bio kategoričan.

Također je u vjerodostojnom predanju zabilježeno da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

((لا يُقتل مسلمٌ بكافرٍ))

“Musliman se ne ubija kada ubije nevjernika.”¹

Otuda što je nevjernik prezren i bezvrijedan, a kako da ne bude tako kada je Uzvišeni rekao:

﴿إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ﴾

“Mnogobošci su sama pogan.” (Et-Tevba, 28)

Trebamo znati da nevjernici: Jevreji, kršćani i drugi neće prema muslimanima njegovati dobre odnose, ni mir, niti će biti zadovoljni njima sve dok muslimani ne počnu slijediti njihovu vjeru, dok se ne budu ponašali kao oni.

Svemogući prijeti i najavljuje bolnu kaznu onima koji slijede nevjernike, odriče im zaštitnika i pomagača:

¹ Zabilježio ga je Buhari 1/204 preko Alije, a on Ebu-Džuhejfe, vidjeti *Fethul-Bari*. Imam Ebu-Hanifa tražio je da se musliman pogubi radi zimmije, podanika islamske države (koja danas, po šejhu Hamudu b. Ukli eš-Šuajbiju ne postoji, otuda ne postoje ni zimmije). Ebu-Hanifa svoj stav dokazuje općim pravilom “glava za glavu”, spomenutim u ajetu:

﴿وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ﴾

“Mi smo im u njemu propisali: glava za glavu, i oko za oko, i nos za nos, i uho za uho, i zub za zub, i da rane treba uzvratiti.” (El-Maida, 45)

Ali, u istom ajetu je detalj koji upućuje na neispravnost takvog shvatanja, a što je i stav većine učenjaka, a to je:

﴿فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ﴾

“A onome ko od odmazde odustane, bit će mu to od grijeha iskupljenje.”

Dakle, dalji kontekst ajeta isključuje nevjernike iz značenja ajeta, tim prije jer njegovo odustajanje od odmazde nema nikakvu vrijednost zato što nevjerniku dobra ne koriste; ma koliko nevjernik učinio dobrih djela, neće rezultirati oprostom njegovih grijeha. Na gornje je ukazao Ismail el-Kadi u djelu *Ahkamul-Kur'an*, prenosi hafiz Ibn-Hadžer u *Fethul-Bariju*. Ko želi više detalja s tim u vezi neka pogleda *Advaul-bejan* 1/310, od Muhammeda eš-Šenkitija.

﴿وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنْ هَدَىٰ اللَّهُ هُوَ الْهُدَىٰ وَلَئِنْ
اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ﴾

“Ni Jevreji, a ni kršćani, neće biti tobom zadovoljni sve dok ne prihvatiš vjeru njihovu. Reci: ‘Allahov put je jedini Pravi put!’ A ako bi se ti poveo za željama njihovim, nakon Objave koja ti dolazi, od Allaha te niko ne bi mogao zaštititi, niti odbraniti!” (El-Bekara, 120)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je naredio da se bježi od nevjernika, kako bi se sačuvalo nevjerstva, čak je, govoreći o tome bio vrlo hiperboličan, rekavši:

((أنا بريء من كل مسلم يقيم بين أظهر المشركين. قالوا: يا رسول الله! لم؟ قال: لا تراءى ناراها)).

“Nemam ništa sa muslimanom koji živi među mnogobošcima!” Neko upita: “Zbog čega, Allahov Poslaniče?” *“Da ne gledaju ognjište jedni drugima.”*¹

En-Nesai i neki drugi zabilježili su dobrim lancem prenosilaca preko Behza b. Hakima, on od svoga oca, a ovaj od svog oca da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

((لا يقبل الله من مشرك بعدما أسلم عملاً أو يفارق المشركين إلى المسلمين)).

“Allah od mnogobošca, nakon što prigrli Islam, neće primiti nijedno djelo sve dok ne napusti mnogobošce i ne priključi se muslimanima.”

Allahu, dželle šanuhu, se žalimo na čudan odnos prema vjeri i na tužno stanje muslimana, koji znaju za ove jasne i zastrašujuće tekstove, a pored toga ih posjećuju, druže se s njima, jedu i smiju se s njima.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je upozorio:

((من جامع المشرك، وسكن معه، فإنه مثله)).

*“Ko se bude družio sa mnogobošcima i živio s njima, isti je kao i oni.”*¹

¹ Zabilježio ga je Ebu-Davud i Tirmizi preko Ismaila b. Ebu-Halida od Kajsa b. Ebu-Hazima, a ovaj od Džerira. Prenosioci su pouzdani, ali Et-Tirmizi i neki drugi tvrde da je mursel, što je istina osim što ga podupire sljedeći hadis.

Gdje je Ibrahimova, alejhis-selam, vjera?! Gdje je ljubav i mržnja u ime Allaha?! Porazna je činjenica da mnogi zbog toga ni prstom ne miču.

Allah se smilovao autoritetu Sulejmanu b. Sehmanu kada je spjevao:

*Vjera Ibrahimova je iznevjerena,
od nje su ostali samo pusti tragovi.
I u nama je ona uništena, a kako da i ne bude
kada su je epidemije na svakom mjestu napale.*

*Šta je vjera do ljubav, mržnja i prijateljstvo,
a također i odricanje od svakoga zabludjeloga i grješnoga.
Ona nema onih koji bi se čvrsto prihvatili
vjere Poslanika, Ebtahijja Hašimovića.*

*Pa zar ne vidimo jedan uzrok onome što je zadesilo
nju i zbog koga je nestao taj tolerantni milet.
Priznajmo našu nemarnost i iskreno zamolimo
Allaha da nam izbriše grijeha naše velike.*

*Požalimo se Allahu za tvrda srca i neprovidni – od crnih grijeha – prekrivač
na njima, koji je posljedica postupaka naših grješnih.*

*Zar nismo, kad god bi nam nasilnik došao zamazan mrljama širka, hrlili da
ga pozdravimo, pohvalimo i izrazimo mu dobrodošlicu, utrkivajući se da mu
gozbe priredimo?!*

*A Nepogrješivi se odrekao svakog muslimana koji živi među mušricima i koji
ih ne napušta.*

*Ali sve dok je kod nas glavno da se na bilo koji način preživi, i dalje ćemo
biti u miru sa grješnicima svih vrsta.”*

Šejh, Allah mu se smilovao, rekao je:

“...ili ko prizna njihov pravac.”

¹ Zabilježio ga je Ebu-Davud preko Semure b. Džunduba. Hadis je, doduše, slab, ali ga podupiru prethodni hadisi.

Ovim govorom je moguće obuhvatiti sve pravce kojima pozivaju mnogi savremenici kao što su socijalizam, sekularizam, basizam... Svi ovi pravci su zabluda i nevjerovanje, iako se njihovi protagonisti nazivaju islamskim imenima – jer, imena ne mijenjaju suštinu.

Allahu, dželle šanuhu, se jadamo na sve što nas je zadesilo u ovom čudnom vremenu. Mjerila su narušena. Mnogi se povode za imenima, a ne za suštinom, mnogi se povode za tvrdnjama, ne za činjenicama!

Din-dušmani, koji se danju i noću, tajno i javno, bore protiv vjere, postali su vjernici-monoteisti kod nezalica i sjedbenika strasti, koji potkrepljuju svoj pogrešni stav time da oni izgovaraju šehadet. Njihov šehadet ne koristi, jer je on postao od Iblisove vojske, koja se bori imecima i životima protiv vjere.

IV

**POTCJENJIVANJE
VJEROVJESNIKOVE
UPUTE**

Šejh, Allah mu se smilovao, rekao je:

“Ko bude vjerovao da je nečiji poziv bolji od Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, poziva, i da je nečiji sud bolji od njegovog, na primjer, preferira laičke zakone nad njegovim – nevjenik je.”

Ove riječi možemo tretirati kroz dva pitanja: prvo, kakav tretman ima čovjek koji vjeruje da je nečiji poziv bolji i savršeniji od Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem?

Odgovor: ko bude tako vjerovao, zaslužio je da bude bačen u Vatru. To je veoma opasna i osjetljiva stvar. Oponire islamskoj tradiciji i razumu.

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na džumuanskoj hutbi je govorio:

((أما بعد ، فإن خير الحديث كتاب الله ، وخير الهدي هدي محمد)).

“...a potom, najbolji govor je Kur'an časni, a najbolja je uputa Muhammedova uputa.”¹

Nema sumnje da su Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, poziv i njegova praksa najsavršeniji, jer je to Objava:

﴿إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى﴾

“To je samo Objava koja mu se obznanjuje.” (En-Nedžm, 4)

Na osnovu toga svi istaknuti učenjaci su jednoglasni da je sunnet drugi samostalan izvor Šerijata, kao Kur'an, u vezi s dopuštanjem i zabranjivanjem.

Otuda se Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada je u Omera, radijallahu anhu, vidio svezak kojega je uzeo od sljedbenika Knjige žestoko naljutio, rekavši:

((والذي نفسي بيده ، لقد جئتكم بما بيضاء نقيية أمتهموكون فيها يا ابن الخطاب؟))

“Zar sumnjaš u Islam, sine Hattabov?! Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, donio sam vam ga čistog i nepatvorenog.”²

¹ Zabilježio ga je Muslim i neki drugi preko Džafera b. Muhammeda, a on od svoga oca, a on od Džabira, vidjeti Nevevijeve komentar na Muslimov *Sahih* 6/153.

² Zabilježio ga je Ahmed i neki drugi, a u njegovom lancu prenosilaca ima Mudžalid b. Seid, koga je Ahmed smatrao nepouzdanim, slabim su ga proglasili Jahja b. Seid, Ibn-Mehdi i neki drugi.

Resulullahov, sallallahu alejhi ve sellem, šerijat, vjerezakonik derogirao je sve prijašnje vjerezakonike. On je najlakši i najprostiji vjerezakonik, što potvrđuju Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi:

((أحبُّ الأديانِ إلى الله الحنفية السمحة)).

“Allahu je jedino draga prirodna i lahka vjera.”¹

Zar pored toga nečiji pravac i poziv može biti savršeniji od Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem?! Od njega se još prenosi da je rekao:

((والذي نفسي بيده، لو كان موسى بين أظهركم، ثم اتبعتموه وتركتموني، لضللتكم ضلالاً بعيداً)).

“Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, kada bi Musa bio živ i vi ga slijedili, zapostavljajući mene, daleko biste zalutali.”

Svemogući Allah se hvali da je ovome ummetu usavršio vjeru i upotpunio Svoju blagodat prema njima:

﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾

“Sada sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam Islam bude vjera.” (El-Maida, 3)

Ono čime je Allah, dželle šanuhu, zadovoljan u pogledu nas, i mi trebamo time biti zadovoljni. Ovo zato, jer to je din, vjera koju On voli, kojom je zadovoljan, s kojom je poslao najboljeg poslanika, Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem:

﴿إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ﴾

“Allahu je prava vjera jedino – Islam.” (Alu-Imran, 19)

﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

“A onaj ko želi neku drugu vjeru osim Islama, neće mu biti primljena, i on će na onome svijetu nastradati!” (Alu-Imran, 85)

Dakle, ko prihvati drugu pored ove vjere – nevjernik je.

¹ Zabilježio ga je Buhari u djelu *El-Edebul-mufredu* ne navodeći lanac prenosilaca (muallek), ali tvrdi da je autentičan. Hafiz Ibn-Hadžer u *Fethul-Bariju* 1/94 konstatovao je da je hadis dobar kao predanje od Ibn-Abbasa.

Drugo pitanje: kako dini-Islam tretira čovjeka koji drži da je nečiji drugi zakon i sud bolji od Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, odnosno, preferira laičke zakone nad njegovim?

Odgovor: ko gaji takvo uvjerenje po jednoglsnom stavu svih islamskih učenjaka je nevjernik. Ponavljamo: preferirati laički zakon, koji je zamijenio Resulullahov, sallallahu alejhi ve sellem, zakon nesumnjivo je – nevjerstvo. A kako da ne bude kada je to preferiranje onoga što su osmislili ljudi nad onim što je donio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kao uputu svim svjetovima, kojom ljudi trebaju izaći iz tmina na svjetlo:

﴿الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطٍ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ﴾

“Elif-lam-ra. Knjigu ti objavljujemo zato da ljude, voljom njihovog Gospodara, izvedeš iz tmina na svjetlo, na put Silnoga i Hvaljenoga Allaha...” (Ibrahim, 1)

Nužno je znati da je Allahov, dželle šanuhu, zakon i zakon Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, iznad svakog zakona. Rješenje za svako sporno pitanje među ljudima se mora isključivo tražiti u Kur'anu i sunnetu. Ko bude tražio presudu po laičkim zakonima a ne po Objavi: Kur'anu i sunnetu – nevjernik je. To potvrđuje Časni Ku'ran riječima:

﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا • وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا • فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا • أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنْفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا • وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا • فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِي مَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا﴾

“Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što se objavljuje tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, pa ipak žele da im se pred šejtanom sudi, a naređeno im je da ne vjeruju u njega?! A šejtan želi da ih u veliku zabludu navede. – Kada im se kaže: ‘Prihvatite ono što Allah objavljuje, i Poslanika!’ – vidiš licemjere kako se od tebe sasvim okreću. A šta će tek biti kada ih, zbog djela ruku njihovih, pogodi kakva nesreća, pa ti dođu zaklinjući se Allahom: ‘Mi smo samo htjeli da učinimo dobro i da bude sloge.’ Allah dobro zna šta je u srcima njihovim, zato se ti ne obaziri na riječi njihove i posavjetuj ih, i reci im o njima ono što će ih dirnuti. A Mi smo poslali svakoga poslanika zato da bi mu se, prema Allahovom naređenju, pokoravali. A da oni – koji su se sami prema sebi ogriješili – dođu tebi i zamole Allaha da im oprost, pa da i Poslanik zamoli za njih, vidjeli bi da Allah, zaista, prima pokajanje i da je milostiv. I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće biti vjernici dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate, i dok onda, zbog presude tvoje, u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok se sasvim ne pokore!” (En-Nisa, 60-65)

Svevišnji se zakleo Svojim Bićem da oni neće biti vjernici dok ne urade tri stvari: prva, da uzmu Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, za sudiju u svim sporovima, druga, da u dušama ne osjete nikakvu tegobu zbog njegove presude, i treća, da joj se sasvim pokore.

Zar razuman čovjek može prihvatiti i biti zadovoljan suđenjem po ljudskim, laičkim zakonima, donešenim na osnovu kojekakvih neznanja i viđenja, odbacivši zakon kojega je Allah, dželle šanuhu, objavio Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, da bude oličenje svjetla, ne tame?!

Zar osnova tih zakona nije nepravda, nasilje i uzurpacija tuđeg imetka?!

Pogledajte šta se desilo sa mnogim državama koje su se odrekle Allahovog, dželle šanuhu, i zakona Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, sa zadovoljstvom prihvatajući sekularizam!

Njihov je trend sada nasilje, laž i razvrat vladaju među njima, i to niko ne osuđuje, niko se ne diže protiv toga. U takvoj sredini odrastaju mladi, stare i umiru. Takav ambijent je promijenio njihovu prirodu, žive kao stoka, a takva je sudbina svakome ko zapostavi Allahov zakon i Resulullahov, sallallahu alejhi ve sellem, put.

Uzvišeni kaže:

﴿وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ﴾

“A oni koji ne sude prema onome što je Allah objavio, oni su pravi nevjernici!” (El-Maida, 44)¹

Suđenje prema onome što je Allah, dželle šanuhu, objavio i vjerovanje da je Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, put bolji od drugih – stvar je koju iziskuje svjedočenje da nema istinskog boga osim Allaha, dželle šanuhu. Otuda, ko tvrdi da je drugi sud bolji od Resulullahovog, sallallahu alejhi ve sellem, nije shvatio šehadet. Ne samo da ga nije shvatio, već je prihvatio suprotno njemu, tim prije jer je pokornost osnovni i glavni uvjet sintagme *La ilahe illallah*, na kojoj počivaju nebesa i Zemlja, radi koje su slani poslanici, objavljujane Knjige, propisana borba, radi koje se ljudi dijele na sretne i nesretne...

¹ Da pojasnimo ajet i otklonimo moguće sumnje u vezi s njegovim dokazivanjem da se radi o nevjerstvu koje izvodi iz vjere. Naime, šejhul-islam Ibn-Tejmijja u djelu *El-Iktida* 1/208 kaže: “Treba razlikovati između nevjerstva (kufra) određenim članom *el*, kao u hadisu:

(ليس بين العبد و بين الكفر أو الشرك إلا ترك الصلاة).

‘Između čovjeka i nevjerstva (el-kufr) ili idolatrije je ostavljanje namaza’, i između neodređenog nevjerstva (kufrun). Naime, pod određenim nevjerstvom (el-kufr) u većini se slučajeva misli na veliko nevjerstvo, kao što slovi ajet o ljudima koji ne sude prema Šerijatu: ‘...oni su pravi nevjernici (el-kafirun).’“

Preneseno je da je Ibn-Abbas, radijallahu anhu, govorio da se pod nevjerstvom spomenutom u ajetu misli na malo nevjerstvo (kufr dune kufr) koje ne izvodi iz vjere, ali se ne može sa sigurnošću tvrditi da je to njegova izjava. Naime, to je zabilježio imam Hakim u *El-Mustedreku* 2/313, preko Hišama b. Hudžejra, on od Tavusa, a on od Ibn-Abbasa. Spomenutog Hišama su imam Ahmed i Jahja b. Mein smatrali nepouzdanim. Također, tome predanju oponire drugo predanje također od Ibn-Abbasa a kojeg je zabilježio Abdurdezzak u svom *Tefsiru* preko Mamera, a on od Tavusa, a ovaj od svog oca da je upitao Ibn-Abbasa u vezi s značenjem ajeta: **“Ko ne bude sudio prema onome što je Allah objavio, oni su pravi nevjernici”**, na šta je odgovorio: „To je nevjerstvo.“ Ovo je zapamćeno od Ibn-Abbasa. Dakle, ajet nije ograničen na malo nevjerstvo, već aludira na veliko nevjerstvo, ta, zar bi mogli tvrditi za čovjeka koji je odbacio Šerijat, zamijenivši ga jevrejskim ili kršćanskim zakonom, da je musliman. Štaviše, to je višestruko nevjerstvo, jer je okretanje od Šerijata samo po sebi nevjerstvo.

Što se tiče Ibn-Abbasovih riječi koje je zabilježio Ibn-Džerir: “To nevjerstvo nije kao nevjerstvo onoga koji zaniječe Allaha, Sudnji dan, itd”, njima nije htio reći da je nevjerstvo onoga koji ne sudi po Allahovom, dželle šanuhu, nevjerstvo koje ne izvodi iz vjere. Ko tako razumije, svoju tvrdnju mora potkrijepiti dokazom. Iz Ibn-Abbasovih riječi se zaključuje da je veliko nevjerstvo po međusobno različitim stupnjevima: jedno je teže, a drugo lakše. Dakle, on smatra da je nevjerstvo onoga koji ne vjeruje Allaha, meleke i Sudnji dan veće i teže od nevjerstva onoga koji ne sudi prema Objavi. To je i naše viđenje. Tvrdimo: nevjerstvo vladara koji ne sudi prema onome što je Allah, dželle šanuhu, objavio manje je od nevjerstva onoga ko uopće ne vjeruje u Svevišnjeg Allaha, meleke itd., ali to ne iziskuje da je takav vladar musliman, jer je učinio malo nevjerstvo. Nikako! On je izašao iz vjere, zato što je odbacio Šerijat. Ibn-Kesir je prenio konsenzus svih učenjaka s tim u vezi. Ko želi više detalja u vezi s pitanjem neka pogleda *El-Bidaje ven-nihaje* 13/119, od Ibn-Kesira.

Onaj ko spozna šehadet i radi po njemu, ispunjavajući njegove temeljne dijelove, odriče se svakog zakona oprečnog Šerijatu.

Situacija se uveliko promijenila, naročito u našem vremenu koje liči na međuvrijeme između dvojice vjerovjesnika: ljudi su Allahov i govor Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, time Allahov i sud Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, zamijenili jevrejskim i kršćanskim zakonima, zakonima ljudi koji, kada je u pitanju vjernik, ne poštuju ni rodbinstvo, ni sporazum, i zadovoljili se laičkim zakonima.

Neka se Svemogući Allah smiluje Ibnul-Kajjimu kada je spjevao:

*Allaha mi, ne strahujem zbog grijeha,
put do pokajanja, otuda i oprosta nije dalek ni težak.
Već strahujem da srce skrene i ostavi
suđenje po Objavi, Kur'anu,
udovoljavajući mišljenjima i pretpostavkama ljudi,
a u tome ne bi bila zahvalnost Milostivom.*

Allahu, dželle šanuhu, se žalimo, od Njega pomoć tražimo, na Njega se oslanjamo, nema moći ni snage osim u Njega.

Važno je naglasiti da se nevjerstvom računaju riječi da kamenovanje, kazna za oženjenog bludnika i udatu bludnicu, odsijecanje ruke za krađu i sl. ne odgovara ovome vremenu, jer se, po njima, ovo vrijeme razlikuje od onoga u kome je živio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, ali i zbog toga što bi nam na tome zamjerio Zapad. Odnosno, ko sa pola riječi iskaže da je u našem vremenu legitimno suditi po laičkim zakonima ma u čemu – nevjenik je po konsenzusu islamskih učenjaka, o čemu smo prethodno govorili, a Allah, dželle šanuhu, najbolje zna.

V

**PREZIRANJE
SUNNETA**

Šejh, Allah mu se smilovao, rekao je:

“Ko prezire bilo šta čime je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poslan, makar to i primjenjivao – nevjernik je.”

Ovo su pravilo islamski autoriteti prihvatili jednoglasno, tvrdi autor djela *El-Ikna* i drugi.

Preziranje onoga što je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, donio, svejedno radilo se o riječima ili djelima, naredbi ili zabrani – vrsta je velikog licemjerstva koje će svoga počinioca baciti na dno Džehennema. To je velika opasnost za ljude.

Primjer su za ovo djelo koje izvodi iz Islama publikacije nekih književnika koji su, zadojeni tuđim idejama, skinuli plašt Islama sa svojih pleća, prijezirno govoreći o poligamiji, boreći se protiv nje na razne načine, a nisu svjesni da se time bore protiv Allaha, dželle šanuhu, i Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i da odbacuju islamski propis.

Također i preziranje konstatacije da žene nisu ravnopravne sa muškarcima u svim propisima, odnosno, neprihvatanje da krvarina za ženu iznosi pola krvarine muškarca, da svjedočenje dvije žene odgovara svjedočenju jednoga muškarca itd.

Takvi preziru i sljedeće Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi koje su preko Ebu-Seida el-Hudrija, radijallahu anhu, zabilježili Buhari i Muslim:

((ما رأيت من ناقصات عقل ودين أذهب للب الرجل الحازم من إحدائكن))

“Nisam vidio da je nečiji razum manjkav i vjera nepotpuna a da može oduzeti razum odlučnog čovjeka kao što mogu žene.”

Ljudi koji nipodaštavaju sunnet prigovaraju ovom časnom hadisu, nekada odričući njegovo spoljašnje značenje, nekada smatrajući ga slabim, jer nije u skladu sa razumom, nekada tvrdeći da je suprotan stvarnosti, i navodeći još kojekakva obrazloženja. To nedvojbeno upućuje da oni preziru ono što je donio naš Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem.

Oni su nevjernici, iako su se, možda, podesili prema onome na šta ukazuje taj tekst; oni nisu ispunili uvjete šehadeta *La ilahe illeallah*, a jedan osnovni i glavnih uvjeta šehadeta je ljubav prema onome što on iziskuje, radovanje njemu i zadovoljstvo njime. Očito je da oni nisu zadovoljni time, teško im je, srcima im se grče od značenja tih tekstova. Upravo to je put licemjera: naočigled primjenjuju mnoge šerijatske propise a preziru ih.

Zato je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i rekao:

((من قال: لا إله إلا الله خالصاً من قلبه، دخل الجنة)).

*“Ko iskreno, iz srca, posvjedoči da nema istinskoga boga osim Allaha, ući će u Džennet.”*¹

Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *“...iskreno, iz srca...”* isključuju licemjera, tim prije jer ih on ne izgovara s tom karakteristikom, već da bi zaštitio život i imetak.

Svevišnji Allah, određujući one koji preziru Objavu kao nevjernike, kaže:

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعَسَا لَهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ • ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ﴾

“A onima koji ne vjeruju – propast njima! On neće djela njihova prihvatiti zato što preziru ono što Allah objavljuje, i On će djela njihova poništiti!” (Muhammed, 8,9)

Uzvišeni će Allah njihova djela poništiti i u prah ih pretvoriti što su prezirali Kur'an časni, ključ uspjeha i pobjede, kog je objavio Svome Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem.

Njihova će djela propasti čak i ako budu primjenjivali propis kojega preziru:

﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَسْخَطَ اللَّهُ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ﴾

“To će biti zato što su slijedili ono što Alahovu srdžbu izaziva, a ono čime je On zadovoljan prezirali; On će djela njihova poništiti!” (Muhammed, 28)

Toga se musliman treba najviše bojati. Šta ako bude nesvjesno prezirao ono što je donio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem?! A da je to bilo tako – može osjetiti tek nakon izvjesnog perioda. Ljudska su srca između Allahova, dželle šanuhu, dva prsta, upućuje koga On hoće, zato treba što više moliti:

((يا مقلب القلوب! ثبت قلبي على دينك)).

*“O Ti Koji gospodariš srcima, učvrsti moje srce na Islamu! (Ja mukallibel-kulubi sebbit kalbi ala dinike!)”*²

¹ Ahmed 5/236 i Ibn-Hibban 1/429, preko Sufjana, on od Amra b. Dinara, a ovaj od Džabira b. Abdullaha. Lanac prenosilaca je vjerodostojan.

² Ahmed u *Musnedu* preko Nevvasa b. Semana.

Treba skrenuti pažnju na jednu učestalu pojavu. Naime, mnogi ljudi, kada ih se upozorava na zlo, ne prihvataju ono što im se govori, posebno dok ga čine. Za njih se tada ne može reći da preziru Objavu: Kur'an ili sunnet. Moguće je da tu stvar odbiju ne zbog toga što je istina, već zbog lošeg pristupa prilikom naređivanja dobra, odnosno, odvratanja od zla. Možda bi, da im se obratilo na ljepši način, prihvatili savjet i pokorili se. Ili, pak, ne žele prihvatiti od određene osobe zbog međusobnih razmirica. Dakle, za njih se ne može reći da preziru ono što je donio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

Neki ljudi onima koji čine određene grijeh nepravredno pripisuju da mrze Islam. Naprimjer, one koji briju bradu ili nose dugu odjeću, ispod članaka, piju alkohol itd., etiketiraju da mrze ono čime je došao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govore: da ne mrzite Objavu, ne biste radili to i to.

To je potvora, to je neispravno. Bilo je ashaba koji su činili neke grijeh, naprimjer, pili su alkohol, ali ih niko nije optužio da preziru Objavu:

((عن عمر بن الخطاب أن رجلاً كان على عهد النبي صلى الله عليه وسلم كان اسمه عبد الله وكان يُلقب حِمَارًا وكان يُضحكُ رسول الله صلى الله عليه وسلم وكان النبي صلى الله عليه وسلم قد جلدته في الشراب، فأوتِيَ به يوماً فأمرَ به فجلد ، فقال رجل من القوم: اللهم العنه، ما أكثرَ ما يؤتى به! فقال النبي صلى الله عليه وسلم: لا تَلْعَنُوهُ، فوالله ما علمتُ إنه يجبُ الله ورسوله)).

Omer, radijallahu anhu, pripovijeda da je za vrijeme Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, bio neki Abdullah kojega su zvali Magarac. Nasmijevao je Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. On ga je izbičevao za konzumiranje alkohola. Kada je, jednom prilikom, doveden Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, neki čovjek reče: “Allah ga prokleo, kako često pije!” Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, reče prijekorno: “*Ne proklinjite ga, Allaha mi, on voli Allaha i Njegovog Poslanika!*”¹

Pripisivanje mržnje prema Islamu takvim osobama za sobom povlači smatranje velikih grješnika nevjernicima, a to je suprotno ehlišunetskom učenju, po njihovom učenju veliki grješnici će biti prepušteni Allahovoj volji: ako htjedne, oprost će im, a ako htjedne, kaznit će ih shodno njihovim grijesima, ali će na kraju, ipak, ući u Džennet, a Allah, dželle šanuhu, najbolje zna.

¹ Buhari 12/6780. Hadis je prenesen putem Seida b. Ebu-Hilala, on od Zejda b. Eslema, ovaj od svoga oca, a on od Omera b. el-Hattaba. Vidjeti *Fethul-Bari*.

VI

**ISMIJAVANJE SA
SUNNETOM**

Šejh, Allah mu se smilovao, rekao je:

“Ko se ismijava bilo čime od Islama ili onosvjetskom nagradom ili kaznom – nevjernik je.

﴿ قُلْ أَلِلَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِؤُونَ • لَا تَعْتَدِرُوا قَدَ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ ﴾

‘Reci: ‘Zar se niste Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovom rugali? Ne ispričavajte se! Postali ste nevjernici, nakon što ste bili vjernici!’” (Et-Tevba, 65,66)

Ismijavanje bilo čime što je donio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, po jednoglasnom mišljenju svih muslimana je nevjerstvo. To se tretira nevjerstvom čak i ako bi se čovjek šalio, nemajući namjeru da se izruguje.

Ibn-Džerir, Ibn Ebu-Hatim, Ebu-Šejh i neki drugi zabilježili su da je Abdullah b. Omer, radijallahu anhu, pripovijedao: “Neki je čovjek u Bici na Tebuku jednom prilikom u društvu rekao: ‘Nismo vidjeli veće proždrljivce ni vještije lažove ni veće kukavice od naših učača kada se suoče s neprijateljem!’ Jedan od prisutnih reče: ‘Lažeš! Ti si licemjer, obavijestit ću Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, o tome.’ Za stvar je saznao Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, objavljeni su i ajeti s tim u vezi. Vidio sam toga čovjeka kako se objesio o kolan deve koju je jahao Allahov Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kamenje ga je grebalo, a on je govorio: ‘Allahov Poslaniče, mi smo se samo šalili i zabavljali!’ Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je samo učio:

﴿ قُلْ أَلِلَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِؤُونَ ﴾

‘Zar se niste Allahu i riječima Njegovim i Poslaniku Njegovom rugali?’”

Pravdanjem da su se šalili i zabavljali htjeli su reći da nisu imali namjeru da se izruguju, već da šalom i zabavljanjem olakšaju teškoće puta, što je i preneseno u nekim verzijama predanja. I pored toga, Svevišnji je Allah kazao da su time zanevjerovali, nakon što su bili vjernici, jer s takvim stvarima šale i zabave nema.

Što se tiče tvrdnje da su oni počinili nevjerovanje, nakon što su bili vjernici samo na jeziku a nevjernici u srcu, šejhul-islam Ibn-Tejmijja je odbija na sljedeći način:

“Očitovanje vjerovanja jezikom a nevjerovanje u srcu je nevjerstvo. Da je suprotno, odnosno, da su prije toga bili nevjernici, Allah, dželle šanuhu, za njih ne bi rekao: **‘Postali ste nevjernici, nakon što ste bili vjernici!’**”¹

Ismijavanje sa šerijatskim znanjem i njegovim nosiocima, zbog znanja, ismijavanje onosvjetskom nagradom ili kaznom, ismijavanje s onima koji naređuju dobro a odvrćaju od zla, zbog toga, ismijavanje sa namazom, farzom ili nafilem, ismijavanje s klanjačima, radi namaza, ismijavanje sa ljudima koji nose bradu, zbog brade, ismijavanje s onima koji ne posluju s kamatom, zbog njihove opredjeljenosti – nevjestvo je.

To je jedno od brojnih svojstava licemjera:

﴿إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ • وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ • وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ • وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُّونَ • وَمَا أُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ • فَالْيَوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ • عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ • هَلْ تُؤِثُّبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ﴾

“Grješnici se smiju onima koji vjeruju. Kada pored njih prolaze, jedni drugima namiguju, a kada se porodicama svojim vraćaju, vraćaju se šale zbijajući. A kada ih vide, onda govore: ‘Ovi su, doista, zalutali’ – a oni nisu poslani da motre na njih. Danas će oni koji su vjerovali nevjernicima se podsmijavati, sa divana će gledati. Zar će nevjernici biti drugačije kažnjeni nego prema onome kako su postupali!?” (El-Mutaffifun, 29-36)

Neki islamski učenjaci² podijelili su rujanje onome što je donio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, na dvije vrste, i to: prva, otvoreno ismijavanje,

¹ Šejhul-islam Ibn-Tejmija, Allah mu se smilovao, tumačeći ajet: **“Postali ste nevjernici, nakon što ste bili vjernici!”**, rekao je: “Ajet upućuje da su smatrali kako sa svojim postupkom nisu učinili nevjerstvo, jer to nisu smatrali nevjerstvom. Ajet kazuje da je rujanje Allahu, Njegovim ajetima i Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, veliko nevjerstvo koje izvodi iz dini-Islama. Vidi se da je njihovo vjerovanje bilo slabo, što ih je navelo da se rugaju, znajući da je grijeh, ali ne da je i nevjerstvo. Postali su nevjernici nakon što su to učinili, iako su vjerovali da je rujanje zabranjeno.” Ko želi više detalja neka pogleda *El-Iman*, str. 273. od šejhul-islama Ibn-Tejmije.

² Od kojih su Muhammed b. Abdulvehhab u djelu *Hukmul-murtedd*, str. 5, te Hamed b. Atik u djelu *Medžmuatut-tevhid*.

kao što su to učinili ljudi u vezi kojih su objavljeni ajeti iz sure Tevba, kada su rekli: „Nismo vidjeli veće proždrljivce ni vještije lažove ni veće kukavice od naših učača kada se suoče s neprijateljem!”, i slično, a što govore podrugljivci, i druga, dvosmisleno ismijavanje: namigivanje, plaženje jezika, išaret usnama, odmahivanje rukom prilikom slušanja Kur'ana ili hadisa ili prilikom naređivanja dobra a odvrćanja od zla; ova je vrsta ismijavanja more bez obala.

Dužnost je svakom muslimanu da se suprotstavi podrugljivcima Islamu, maker im bili članovi porodice ili najbliži rođaci. Sa njima se ne smije ni sjediti, da čovjek ne bude kao oni:

﴿ وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذًا مِثْلُهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴾

“On vam je već u Knjizi objavio: ‘Kada čujete da Allahove riječi poriču i da im se izruguju, ne sjedite s onima koji to čine dok ne stupe u drugi razgovor; inače, bit ćete kao i oni!’ Allah će sigurno licemjere i nevjernike sastaviti u Džehennemu zajedno.” (En-Nisa, 140)

Shodno ajetu, onaj ko nastavi sjediti s takvim ljudima i bude zadovoljan s takvim razgovorom, isti je kao i oni: grješnik i nevjernik:

﴿ احْشُرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ ﴾

“Sakupite nevjernike i one koji su se s njima družili!” (Es-Saffat, 22) tj. njihove drugove i one koji su ih oponašali.

VII

VRADŽBINA (SIHR)

Šejh, Allah mu se smilovao, rekao je:

“Ko se bavi vradžbinom: odvrćanjem čovjeka od žene i spajanjem čovjeka sa ženom koju ne voli itd. ili je njome zadovoljan – nevjernik je.

﴿وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ﴾

‘A njih dvojica nisu nikoga učili dok mu ne bi rekli: ‘Mi samo iskušavamo, i ti ne budi nevjernik!’” (El-Bekara, 102)

Pod sihrom, vradžbinom u arapskom jeziku se naziva što je skriveno, nježno i precizno. Otuda se Arapi kada žele kazati da je nešto skriveno izraze da je “skrivenije je od sihra”. Muslim b. el-Velid el-Ensari u tome je smislu spjevao:

*Učinila si znakove ljubavi među nama,
neuhvatljive poglede skrivenije od sihra,
a tu ljubav prepoznajem po nježnosti oka,
a rastanak naslutim u pogledu prijekom.*

Terminološka definicija vradžbina glasi: “Vežanje čvorova i talismana putem kojih vračar upotrijebi šejtane u svrhu nanošenja štete ljudima.“ Postoje i druge definicije sihra, ali ih nije moguće obuhvatiti. S tim u vezi Eš-Šenkiti, Allah mu se smilovao, kaže: “Treba znati da sihr nije moguće definisati sveobuhvatnom i isključivom definicijom, jer postoje raznorazne vrste koje ne sadrže dovoljno zajedničkog na osnovu čega bi se mogla izreći generalna definicija, upravo ta raznolikost je rezultirala različitim definicijama.”¹

U vradžbinu spada *sarf* i *atf*. *Sarf* je odvrćanje čovjeka od onoga što voli: odvrćanje od supruge koju voli i buđenje mržnji prema njoj. *Atf* je suprotan *sarf*u, njime se čovjek odvrća od mržnje prema nečemu a budi ljubav prema njemu.

Vradžbina je zabranjena po svim vjerozakonima.

¹ Muhammed eš-Šenkiti, *Advaul-bejan* 4/444.

PITANJA VEZANA ZA VRADŽBINU

Za vradžbinu se veže nekoliko važnih pitanja. Zbog opasnosti ovog poroka i njegove rasprostranjenosti na Zemlji, ta ćemo pitanja detaljno tretirati, navodeći mišljenja islamskih autoriteta s tim u vezi.

Da li je vradžbina stvarnost

Riječi Uzvišenog:

﴿ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ﴾

“**I od zla onih koje u uzlove pušu**” (El-Felek, 4), upućuju da sihr stvarno postoji; da ne postoji, Svemogući Allah ne bi naredio da se utičemo od njega.

Također riječi Uzvišenog:

﴿ فَيَتَعَلَّمُونَ مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ ﴾

“**I ljudi su od njih dvojice učili kako će muža od žene rastaviti...**” (El-Bekara, 102) također upućuju da vradžbina postoji, i da je jedan od uzroka rastavljanja muža od žene.

((عن عائشة قالت: سحر النبي صلى الله عليه وسلم حتى كان يُخَيَّلُ إليه أنه يفعل الشيء وما يفعله حتى كان ذات يوم دعا ودعا ثم قال: أشعرت أن الله أفتاني فيما فيه شفائي؟ أتاني رجلان فقعد أحدهما ثم رأسي والآخر ثم رجلي فقال: أحدهما للآخر: ما وجع الرجل؟ قال: مطبوب. قال: ومن طبه؟ قال: لبيد بن الأعصم قال: فيماذا؟ قال: في مُشطٍ ومُشاقةٍ وحُفٍّ طَلَعَهُ ذَكَرٌ قال: فأين هو؟ قال في بئر دَرَّوان)).

Još jedan dokaz za tu konstataciju jeste i Aišino, radijallahu anha, predanje kojega su zabilježili Buhari, Muslim, Ahmed i neki drugi, a gdje stoji: „Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je bio opsihren, pričinjavalu mu se da nešto radi a u stvari ne radi. Jednog dana je dugo molio, i nakon toga

joj rekao: 'Znaš li da mi je Allah ukazao na lijek: došla su mi dva meleka, jedan je sjeo kod glave, a drugi kod nogu. Jedan upita: 'Šta je čovjeku?' Drugi odgovori: 'Opsihren je.' 'Ko mu je napravio vradžbinu?', upita prvi, a drugi odgovori: 'Lebid b. el-Easam na češalj i dlake te ga bacio u bunar Zervan.'¹

Ehli-sunnet drži da je vradžbina stvarnost. Mutezile, koji su se udaljili od Kur'ana i sunneta, kažu da vradžbina ne postoji. To dokazuju riječima Uzvišenog:

﴿يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى﴾

“Odjednom mu se pričinu da se konopi njihovi i štapovi njihovi, zbog vradžbine njihove, kreću!” (Taha, 66)

Kažu: u ajetu ne stoji da su se konopi i štapovi uistinu krećali, na osnovu toga sihr je kamuflaža i obmanjivanje nepostojećim, i to je vrsta vradžbine.

Ibnul-Kajjim, Allah mu se smilovao, pobijajući njihovo mišljenje, kaže:

“To oponire mutevatir-predanjima zabilježenim od ashaba i dobrih prethodnika, oprečno je konsenzusu islamskih pravnika, interpretatora Kur'ana i hadiskim ekspertima, štaviše, suprotstavlja se zdravom razumu. Vradžbina koja rezultira bolešću, tegobama, razvodima i sklapanjima brakova, ljubavi, mržnjom, izopačenošću i sl. poznata je većini ljudi.”²

Nakon što je spomenuo mišljenje mutezila i njihove dokaze, imam Kurtubi je rekao: “To mišljenje nije utemeljeno, mi ne negiramo da je obmanjivanje sihr u širem značenju, ali su, i pored toga, potvrđene stvari koje razum dopušta, a Objava potvrđuje. Od dokaza koji slove da je vradžbina stvarnost jeste sljedeći ajet:

﴿يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ وَمَا أُنزِلَ عَلَى الْمَلَائِكِينَ بِبَابِلَ هَارُوتَ وَمَارُوتَ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ﴾

“...učeci ljude vradžbini i onome što je bilo nadahnuto dvojici meleka, Harutu i Marutu, u Babilonu. A njih dvojica nisu nikoga učili dok mu ne bi rekli: ‘Mi samo iskušavamo, i ti ne budu nevjernik!’” (El-Bekara, 102)

¹ Ibn-Hadžer el-Askalani, *Fethul-Bari* 6/3268.

² Ibnul-Kajjim el-Dževzija, *Bedaiul-fevaid* 2/227.

Dakle, da sihr ne postoji, ne bi ga bilo moguće naučiti, niti bi u ajetu stajalo da ljude poučavaju njemu.

Govoreći o faraonovim vračarima, Svevišnji Allah kaže:

﴿وَجَاءُوا بِسِحْرِ عَظِيمٍ﴾

“...i vradžbinu veliku prirediše!” (El-Earaf, 116)

Također i sura Felek koja je po konsenzusu interpretatora Kur'ana objavljena povodom sihra kojega je Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, podmetnuo Lebid b. el-Easam.”

Kurtubi je potom citirao Aišino, radijallahu anha, predanje, dodavši: “Vidimo da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nakon što je otklonjen sihr rekao: *'Doista me Allah izliječio!'* Naime, ozdravljenje biva nestankom uzroka bolesti i njenim iscjeljenjem, što upućuje da je sihr istina, da stvarno postoji. Njegovo je postojanje i djelovanje potvrđeno kategoričnim dokazima iz Kur'ana i sunneta. To je stav svih islamskih učenjaka. Otuda se ne treba osvrutati na zabludu mutezila i njihovo oponiranje tom konsenzusu.”

Šerijatski tretman vračara/vračarke

Islamski učenjaci nemaju jednoglasan stav u vezi s pitanjem, da li je sihirbaz nevjernik.

Iz konteksta autora ovoga djela može se zaključiti da on vračara smatra nevjernikom, dokazujući svoj stav riječima Uzvišenog:

﴿وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ﴾

“A njih dvojica nisu nikoga učili dok mu ne bi rekli: ‘Mi samo iskušavamo, i ti ne budi nevjernik!’”

To mišljenje zastupa većina hanefijskih, malikijskih i hanbelijskih autoriteta. Imam Šafija, Allah mu se smilovao, pak pitanje sihirbaza analizira na sljedeći način: od njega se traži da okarakteriše svoju vradžbinu, ako bude iziskivala nevjerstvo, kao sihr Babilonaca, kojim su se približavali zvijezdama i od njih molili – nevjernik je, ako vradžbina ne dostigne stupanj nevjerstva ali sihirbaz smatra da se dopušteno njome baviti – nevjernik je što je dopustio zabranjeno, a ako je ne bude smatrao dopuštenom, nije nevjernik.

Eš-Šenkiti, Allah mu se smilovao, zapaža: “Najbolje je to pitanje raščlaniti: ako se sihirom veliča neko mimo Allaha, dželle šanuhu: zvijezde, džini i sl., što vodi nevjerstvu – nevjerstvo je, nesumnjivo. Od te je vrste

vradžbina Haruta i Maruta, spomenuta u suri Bekara, gdje je Svemogući Allah istu okarakterisao kao nevjerstvo:

﴿ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَكِنَّ الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعَلِّمُونَ النَّاسَ السِّحْرَ ﴾

“A Sulejman nije bio nevjernik, šejtani su nevjernici koji uče ljude sihru!”

Za to su dokaz i sljedeći ajeti:

﴿ وَمَا يُعَلِّمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا نَحْنُ فِتْنَةٌ فَلَا تَكْفُرْ ﴾

“A njih dvojica nisu nikoga učili dok mu ne bi rekli: ‘Mi samo iskušavamo, i ti ne budi nevjernik!’”

﴿ وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ ﴾

“...iako su znali da onaj koji tom vještinom vlada neće nikakve sreće na onom svijetu imati!” (El-Bekara, 102)

﴿ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى ﴾

“A sihirbaz neće, ma gdje došao, uspjeti!” (Taha, 69)

Ako u sihru nema djela nevjerstva, naprimjer, potpomaganje kojekakvim stvarima: mastima i sl., tada je veliki grijeh, ali nije nevjerstvo. Ovo je ispravno shvatanje ovoga pitanja kojega učenjaci ne tretiraju istovjetno.”⁴

Treba znati da se u obadva slučaja sihirbaza pogubljuje, po ispravnijem mišljenju učenjaka. Ovo zato, jer sije nered po Zemlji, rastavlja čovjeka od supruge, te bi njegovo pomilovanje predstavljalo veliku opasnost i ogroman teret prema individuama i društvu. U njegovom je pogubljenju spriječavanje nereda na Zemlji, otuda i rasterećenje naroda i Zemlje od njegovog poroka. U sljedećim redovima ćemo vidjeti da su ashabi, radijallahu anhu, bili jednoglasni u vezi s pogubljenjem sihirbaza.

Da li se vračar/vračarka pogubljuje

U vezi s pitanjem islamski učenjaci imaju dva poprilično oprečna stava. Naime, većina islamskih autoriteta, među njima Malik i Ahmed, smatra da se sihirbaz pogubljuje. Neki pravnici drže da sihirbaza treba pogubiti u slučaju da u njegovoj vradžbini bude nevjerstvo. Ovaj je stav zauzeo imam Šafija.

⁴ Muhammed eš-Šenkiti, *Advaul-bejan* 4/456.

Prvo se mišljenje temelji na sljedećim dokazima

1. Et-Tirmizi, Hakim, Ibn-Adi, Darekutni i neki drugi zabilježili su putem Ismaila b. Muslima el-Mekkija, a on od Hasana, a ovaj od Džunduba da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

((حد الساحر ضربه بالسيف)).

“Kazna za vradžbinu je ubistvo.”

Et-Tirmizi je rekao: “Ne znam da postoji drugi lanac spojen do Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, osim ovaj. Ismail b. Muslim el-Mekki je razlog slabosti hadisa. Iste je riječi izgovorio Džundub, radijallahu anhu, i one su prenesene ispravnim putem.”

Rekao sam: imam Ahmed tvrdi da je Ismail b. Muslim prenosio ono od čega su pouzdani prenosioci prezali, a Jahja b. Mein je govorio kako njegova predanja ništa ne vrijede. Ez-Zehebi konstatuje: “Jednoglasno je prihvaćeno da je on slab.”

2. Imam Ahmed je vjerodostojnim lancem prenosilaca zabilježio da je Bedžala kazivao: “Došlo nam je naređenje od Omera, radijallahu anhu, godinu dana prije njegove smrti da ubijemo svakog sihirbaza (Sufjan je možda rekao: i sihirbazicu), da među vatropoklonicima razvrgnemo rodbinske brakove¹ i da im zabranimo skoro nerazumljivo šaputanje prilikom jela. Nakon tog naređanja smo pogubili tri sihirbaza.”²

3. Zabilježeno je da je Hafsa, radijallahu anha, naredila da se pogubi njena robinja koja joj je napravila sihir.³

Mišljenje koje kaže da se sihirbaz ubija u svakom slučaju je ispravnije. Ovo zato, jer niko od ashaba nije osporio Omerovo pismo, Džundubine riječi i Hafsinu, radijallahu anhum, naredbu. A od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, je preneseno sljedeće:

((اقتدوا باللذين من بعدي: أبي بكر وعمر)).

“Povedite se za dvojicom poslije mene: Ebu-Bekrom i Omerom.”¹

¹ Među vatropoklonicima je tada bilo atraktivno da čovjek oženi svoju bratičnu ili sestričnu. (nap. ur.)

² Buhari (2923), osim što u nekim rukopisima nema dodatka: “Ubijte svakog sihirbaza!” Predanje je također zabilježio Ebu-Davud (2646).

³ Predanje je zabilježio Malik u *El-Muvetti* sa prekinutim lancem, Abdullah b. Ahmed u *El-Mesailu* i Bejhkeki sa vjerodostojnim lancem prenosilaca. Predanje je autentičnim okarakterisao imam Muhammed b. Abdulvehhab u djelu *Kitabut-tevhid*.

Također je u autentičnom predanju rekao:

((إن الله جعل الحق على لسان عمر وقلبه)).

“Allah je učinio istinu na Omerovom jeziku i u njegovom srcu.”²

Učenjaci koji drže da kazna za vradžbinu u kojoj nema nevjerstva nije pogubljenje posežu za hadisom kojega su zabilježili Buhari i Muslim:

((لا يحل دم امرئ مسلم إلا بإحدى ثلاث : الثيب الزاني ، والنفس بالنفس ، والتارك لدينه المفارق للجماعة)).

“Nije dopušteno ubiti muslimana osim u tri slučaja: kada oženjen počini blud, život za život i kada napusti vjeru i zajednicu.”

Dokazivanje njime je diskutabilno sa više aspekata.

Ako neko upita: zbog čega Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije ubio Lebida b. el-Easama, možemo odgovoriti da to nije učinio bojeći se smutnje, a Allah najbolje zna. Neki učenjaci drže da se štićenici islamske države ne pogubljuju zbog vradžbine. To nije tačno. Naime, sljedbenici Knjige i muslimani imaju isti tretman u vezi s pitanjem pogubljenja kada je ono ozakonjeno Šerijatom.

Uklanjanje vradžbine istom ili sličnom vradžbinom

Ibnul-Kajjim, Allah mu se smilovao, rekao je: “Sihir se može ukloniti na dva načina: prvi, uklanjanje sa sihirom, i to je šejtanski posao. Na to se odnose riječi Hasana el-Basrija da, u takvim slučajevima sihr uklanja samo sihirbaz. Tada se i onaj ko pravi i onaj ko uklanja sihr približavaju šejtanu onim što on voli, jedan praveći a drugi uklanjajući vradžbinu, i drugi, uklanjanje sa rukjom, učenjem određenih ajeta, lijekovima i sadržajnim dovama; ovaj je način legitiman.”

Što se tiče predanja kojega je zabilježio Buhari u svome *Sahihu* bez lanca prenosilaca (muallekan) da je Katada rekao: „Upitao sam Ibn-Musejjiba: ako je čovjek opsihren i ne može prići ženi, da li je dopušteno da se liječi i ukloni vradžbina? Pa je odgovorio: ‘To je dopušteno, time se želi ozdravljenje; ono u čemu je korist, nije zabranjeno’“, odnosi se na uklanjanje vradžbine nečim što nije zabranjeno, jer, u vjerodostojnom hadisu stoji da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitan o uklanjanju sihira – sihirom, odgovorio:

¹ Ahmed 5/399 i Tirmizi 10/147. Vidjeti *Tuhfetul-ahvezi*.

² Et-Tirmizi i tvrdi da je hasen-sahih-garib. Vidjeti *Tuhfetul-ahvezi* 1/169.

((هي من عمل الشيطان)).

“To je šejtanski posao.”¹

Odlazak kod sihirbaza, vračara, astrologa i proricatelja veliki je porok i grijeh, i iziskuje neprimanje namaza četrdeset dana. Imam Muslim u *Sahihu* (2230) je zabilježio od Jahje b. Seida, on od Ubejdullaha, on od Nafia, on od Safije, a ona od neke Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, supruge da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

((من أتى عرافاً فسأله عن شيء لم تقبل له صلاة أربعين ليلة)).

“Ko ode vračaru i upita ga za nešto, namaz mu neće biti primljen četrdeset dana.”

A ako ga upita i povjeruje mu, zanijekao je Objavu, na osnovu hadisa kojega je zabilježio Hakim 1/8 sa vjerodostojnim lancem prenosilaca, putem Avfa, on od Hallasa i Muhammeda, a oni od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

((من أتى عرافاً أو كاهناً فصدقه فيما يقول فقد كفر بما أنزل على محمد صلى الله عليه وسلم)).

“Ko ode proricatelju ili vračaru i povjeruje mu, zanijekao je ono što je objavljeno Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem.”

Zabilježio ga je i imam Bezzar 2/443 sa ispravnim lancem prenosilaca kao riječi Ibn-Mesuda:

((من أتى كاهناً أو ساحراً فصدقه بما يقول كفر بما أنزل على محمد صلى الله عليه وسلم)).

“Ko ode vračaru ili sihirbazu i povjeruje mu, zanijekao je ono što je objavljeno Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem.”

¹ Zabilježio ga je Ahmed u *Musnedu* 3/294 i Ebu-Davud putem Ahmeda od Abdurrezaka, da je rekao: “Kazivao nam je Akil b. Meakil da je čuo Vehba b. Munebbiha kako pripovijeda od Džabira da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, to rekao. Njegov je lanac dobar.”

VIII

**POMAGANJE NEVJERNIKA
PROTIV MUSLIMANA**

Šejh, Allah mu se smilovao, rekao je:

“Ko pomaže i saraduje sa nevjernicima protiv muslimana – nevjernik je:

﴿ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴾

‘A njihov je i onaj među vama koji ih za zaštitnike prihvati; Allah, uistinu, neće ukazati na pravi put ljudima koji sami sebi nepravdu čine!’” (El-Maida, 51)

Pomaganje nevjernika protiv muslimana je veliko iskušenje koje je preplavilo islamski svijet. Nevjernike protiv muslimana pomažu oni koji ih vole. To se posebno očituje u našem vremenu u kojemu vlada veliko neznanje, smutnja i strasti, koji su zatrli putokaze sunneta, tradicije.

Smatram da je glavni uzrok tome zapostavljanje šerijatskih znanosti a prihvatanje kojekakvih nauka i filozofije, nema moći ni snage osim u Allaha. Dobro je postalo – zlo, zlo – dobro, na tom principu odrastaju i umiru generacije. Ko ispovijeda istinu usamljen je, čudan ljudima, čudan svojim najbližim. Među ljudima teško nalazi pomagače i iskrene prijatelje koji slijede sunnet. Izvorni je Islam postao odbačen, ljudi ga ne žele. Takav je u početku i bio, pa, blago se odbačenima, koji popravljaju ono što ljudi izvitopere.

U popravljanje izvitoperenog spada osuđivanje pomaganja nevjernika protiv muslimana; Islam to pomaganje tretira otpadništvom od vjere.

Šejh Abdullah b. Abdullatif upitan o razlici između uzimanja nevjernika za prijatelje (*muvalatun*) i njihovog pomaganja (*tevelli*), odgovorio je: “Pomaganje nevjernika: stajanje na njihovu stranu, pomaganje mišljenjem, imetkom i životom izvodi iz vjere.”¹

Da su muslimani jedinstveni protiv silnika, da se međusobno potpomažu, jedni druge brane i saraduju, njihov bi se položaj uveliko razlikovao: nevjernici bi bili poniženi, plaćali bi glavarinu, ponizno i smjerno, kao što su je plaćali Poslaniku, *sallallahu alejhi ve sellem*, i *ashabima*.

Treba znati da se pod pojmom pomaganja nevjernika podrazumijeva sve u čemu se ogleda pomoć i njihovo jačanje protiv muslimana: oprema, ljudstvo itd.

¹ Neki učenjaci drže da je *tevelli* specifičniji od *muvalata*, što je stav nekih nedždskih imama, osim što većina komentatora Kur’ana ne razlikuju između dva pojma. Vidjeti dr. Abdulaziz b. Muhammed el-Abdullatif, *Nevakidul-iman*, str. 381. (nap. ur.)

IX

SMATRANJE DA NEKO NE POTPADA POD OKVIRE ŠERIJATA

Šejh, Allah mu se smilovao, rekao je:

“Onaj ko smatra da neke ljude ne obuhvataju norme Resulullahovog, sallallahu alejhi ve sellem, vjerozakonika, kao što Hidra nisu obuhvatale norme Musaovog, alejhis-salam, vjerozakonika – nevjernik je.”

Ovo zato, jer takav ne priznaje značenje sljedećeg ajeta:

﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ﴾

“I doista, ovo je Pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegovog!” (El-Enam, 153)

Ahmed, Ebu-Davud et-Tajalisi, Ed-Darimi, Hakim, koji ga smatra autentičnim, i neki drugi zabilježili su da je Ibn-Mesud, radijallahu anhu, ispričao:

((خط لنا رسول الله صلى الله عليه وسلم خطا، ثم قال: "هذا سبيل الله" ثم خط خطوطاً عن يمينه وعن شماله، ثم قال: "هذه سبل متفرقة، على كل سبيل منها شيطان يدعو إليه، ثم قرأ: ﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ﴾

“Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, povukao je jednu crtu na zemlji i rekao: ‘Ovo je Allahov put’, zatim je povukao s desne i lijeve strane nekoliko linija i rekao: ‘A ovo su kojekakvi putevi, na svakom stoji šejtan i poziva u njega.’ Potom je proučio ajet: ‘I doista, ovo je Pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas odvoje od puta Njegovog!’“

Ko se uzdiže iznad Resulullahovog, sallallahu alejhi ve sellem, vjerozakonika i vjeruje da mu nije potreban, sa svoga je vrata bacio emanet Islama.

Šejh Muhammed b. Abdulvehhab izdvojio je veoma važno poglavlje u djelu *Fadlul-islam*, naslovivši ga: *Obaveznost zanemarivanja slijedenja svega osim Čanog Kur’ana*. U njemu je, između ostalog, rekao: “Kur’an, nesumnjivo, naređuje slijedenje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a u isto vrijeme zabranjuje da izlazimo iz njegove pokornosti. Nepokornost prema Resulullahu, sallallahu alejhi ve sellem, jedan je od glavnih razloga koji vode čovjeka u Vatru. Naime, Buhari u *Sahihu* i Ahmed u *Musnedu* zabilježili su preko Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

((كل أمي يدخلون الجنة، إلا من أبي، قالوا: ومن أبي يا رسول الله؟ قال: من أطاعني دخل الجنة ومن عصاني فقد أبي)).

'Svi moji sljedbenici će ući u Džennet osim onih koji odbiju.' Ashabi začuđeno upitaše: 'Ko će odbiti da uđe u Džennet, Allahov Poslaniče?!' On odgovori: 'Ko mi se pokori, ući će u Džennet, a ko mi bude nepokoran, odbija da uđe.'"

Šejh je potom citirao ajet:

﴿وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبْيَانًا لِّكُلِّ شَيْءٍ﴾

"A tebi smo objavili Knjigu u kojoj je objašnjenje za sve stvari!" (En-Nahl, 89)

Sljedeći hadis kojega je zabilježio imam En-Nesai i neki drugi jasno ide u prilog prethodnoj konstataciji:

((أن النبي صلى الله عليه وسلم رأى في يد عمر بن الخطاب رضي الله عنه ورقة من التوراة، فقال: أمتهوكون يا ابن الخطاب؟! لقد جئتكم بما بيضاء نقية، ولو كان موسى حياً، واتبعتموه، وتركتموني، لضللتهم. وفي رواية: ولو كان موسى حياً، ما وسعه إلا أتباعي. فقال عمر: رضيت بالله رباً، بالإسلام ديناً، وبمحمد نبياً)).

"Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, vidio je u rukama Omera b. el-Hattaba stranicu Tevrata, upita ga: 'Zar sumnjaš u Islam, sine Hattabov? donio sam vam ga čistog i nepatvorenog. Kada bi Musa bio živ i vi ga slijedili, zapostavljajući mene, zalutali biste!'" Po drugoj verziji: "Kada bi Musa bio živ, ne bi mu preostalo osim da mene slijedi." Omer tada reče: „Zadovoljan sam da Allah bude moj gospodar, Islam vjera a Muhammed poslanik."

Hadis kategorički odriče pravo svakome da se izdigne iznad Šerijata. Dokazi za to su mnogobrojni.

Ashabi, najznaniji ljudi o Allahu, najbolji vjernici, dosljedno su slijedili Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, poštovali i pomagali ga, slijedeći nur, svjetlo koje mu je objavljeno. Njih je Svemogućí Allah izabrao da budu drugovi Njegovog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem.

Imam Ahmed, Bezzar i neki drugi zabilježili su dobrim lancem prenosilaca da je Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, rekao:

((إن الله نظر في قلوب العباد، فوجد قلب محمد صلى الله عليه وسلم خير قلوب العباد، فاصطفاه لنفسه، فابتعثه برسالته، ثم نظر في قلوب العباد، فوجد قلوب أصحابه خير قلوب

العباد، فجعلهم وزراء نبيّه، يقاتلون على دينه، فما رأى المسلمون حسنا، فهو عند الله حسنا، وما رأوا سيئا، فهو عند الله سيء)).

“Allah je pogledao u srca i vidio da je Muhammedovo, sallallahu alejhi ve sellem, najbolje, pa ga je izabrao za Sebe i za prenosioca Svoje poslanice. Zatim je pogledao u srca i vidio da su srca njegovih ashaba najbolja, te ih je učinio pomagačima Poslanikovim, koji će se boriti za vjeru. Ono što muslimani smatraju lijepim, kod Allaha je lijepo, a što smatraju rđavim, kod Allaha je rđavo.”

Svevišnji je Allah naredio svim ljudima da mu se pokore, neki jesu a drugi nisu: podijelili su se na dva tabora.

Šejhul-islam Ibn-Tejmijja, Allah mu se smilovao, rekao je: “Neki ljudi drže da se mora kloniti zabrana a pridržavati naredbi dok se ne postigne određen stupanj spoznaje, a kada to postigne, ne mora se pridržavati šerijatskih normi. Drže da se tada trebaju ravnati prema Božijoj volji, svojim osjećanjima, vlastitim domišljajem i otkrovenjem, da se ne mora osvrutati na Kur’an i sunnet. Ima i onih koji sebi uskraćuju osnovne životne potrebe, kao vid samoprijekora: zabrane sebi sve i postanu potpuno onemogućeni. Neki sebe kažnjavaju zabranom upražnjavanja bilo kakvog ibadeta, da postanu grješnici. Ima i onih koji, u smislu samokazne, poreknu vjerovanje, i postanu otpadnici, licemjeri, čineći to javno. Spomenutih je veliki broj, i mnogi svoje postupke pravdaju kazivanjem o Musau i Hidru.”¹

Nakon toga je rekao: “Svoj stav dokazuju kazivanjem o Musau i Hidru sa dva aspekta: prvi, kažu da je Hidr znao Božiju sveobuhvatnu volju (el-hakikatul-kevnijje), otuda mu se ne može zamjeriti u onim stvarima gdje se suprotstavio Šerijatu. Ta je konstatacija veliko neznanje i zabluda, štaviše, licemjerstvo i nevjerstvo. Iziskuje da se na svakog čovjeka koji vjeruje u kader i to da je Allah, dželle šanuhu, stvoritelj svega – ne odnose šerijatske naredbe i zabrane. To je ustvari negiranje svih Objava, i ugonjenje u laž svih poslanika, i smatranje ništavnim svega čime su došli: naredbi i zabrana. Drugi aspekt, nekim evlijama je dopušteno da zapostave Šerijat, kao što je Hidru bilo dopušteno da ne slijedi Musaa, alejhis-selam. Kažu: evlija nekim otkrovenjima ili sposobnostima postiže neovisnost u pogledu slijeđenja Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, općenito ili djelomično. Mnogi od njih daju prednost evlijama, bilo općenito ili djelimično, nad Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, tvrdeći da u kazivanju o Hidru imaju dokaz za to. Takve su riječi neznanje, zabluda, licemjerstvo, bogohuljenje i nevjerstvo. U Islamu je nužno poznato da je Resulullah,

¹ Šejhul-islam Ibn-Tejmijja, *El-Fetava* 11/418.

sallallahu alejhi ve sellem, poslan cijelom čovječanstvu: Arapima i nearapima, kraljevima i podanicima, učenim i neukim, narodu, čak i džinima; njegovo poslanstvo je važeće do Sudnjega dana. Svim ljudima i džinima je naređeno da ga slijede, da mu se pokore, da se pridržavaju njegovih smjernica: rade naređeno a klone se zabranjenog. Štaviše, kada bi koji prijašnji poslanik bio živ, morao bi njega slijediti i pokoriti mu se.”

Također je zapisao: “U autentičnim predanjima je potvrđeno da će Isa, sin Merjemin, kada se spusti sa nebesa, slijediti Resulullahov, sallallahu alejhi ve sellem, vjerozakonik. Otuda, ako je obaveza poslaniku koji ga doživi da ga slijedi i pomogne, kako onda nije obaveza da to učini onaj ko nije poslanik?! Islam nas uči: do koga dopre poziv Islama, nije mu dopušteno da slijedi vjerozakon drugog poslanika a da zapostavi Resulullahov, sallallahu alejhi ve sellem. Kako se okrenuti od njegovog, sallallahu alejhi ve sellem, poziva, prihvatajući poziv drugih poslanika kada bi i oni, da su živi, bili obavezni slijediti samo njega?!”

Potom je rekao:

“Njihovu grešku dokazivanjem sa kazivanjem o Musau, alejhis-selam, i Hidru, pokazuje činjenica da Musa, alejhis-selam, nije bio poslan Hidru; da mu je bio poslan, Hidr bi morao da ga slijedi, i pokoriti mu se.

U dva *Sahiha* stoji da je Hidr Musau, alejhis-selam, rekao:

((قال الخضر لموسى: يا موسى إني على علم من علم الله علمنيه الله لا تعلمه وأنت على علم من علم الله علمك الله لا أعلمه)).

‘O Musa, Allah je mene poučio onome što tebe nije, a tebe je opet poučio onome čemu mene nije.’¹

Ovo zato, jer je Musaovo, alejhis-selam, poslanstvo bilo lokalnog karaktera.

U dva *Sahiha* su, u više verzija, zabilježene Resulullahove, sallallahu alejhi ve sellem, odlike od kojih je sljedeća:

((كان النبي يبعث إلى قومه خاصة، وبعثت إلى الناس عامة)).

‘Vjerovjesnici su slani svojim narodima, a ja sam poslan cijelom čovječanstvu.’

Dakle, Resulullahova, sallallahu alejhi ve sellem, poslanica je punovažeća za sve ljude, i nikome nije dopušteno da ga ne slijedi, smatrajući

¹ Ibn-Hadžer el-Askalani, *Fethul-Bari* 6/3401.

da mu njegova poslanica nije potrebna, kao što Hidir nije morao slijediti Musaa, alejhis-selam, na osnovu znanja kojim ga je Sveznajući Allah obdario.

Niko od onih do kojih dopre Islam nema pravo reći za Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, da posjeduje znanje kojim ga je Allah, dželle šanuhu, obdario a njega, Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, nije. Ko to dopusti, vjerujući da bilo ko od ljudi: sufije, pobožnjaci ili drugi polažu pravo da zapostave Resulullahovu, sallallahu alejhi ve sellem, poslanicu – nevjernik je po konsenzusu svih muslimana. Dokazi za to su isuviše brojni da bi se mogli ovdje navesti.

Hidir nije zanemario Šerijat. To potvrđuje činjenica da je sam Hidir Musau, alejhis-selam, obrazložio zbog čega je postupio kako je postupio. Musa, alejhis-selam, se složio s njim i više nisu dolazili u sukob. Da je to bilo suprotno Musaovom šerijatu, Musa se s njim ne bi složio.”

Ovo je rezime njegovog govora u kome je dato zadovoljavajuće objašnjenje u vezi s pitanjem.

Fanatici iz sufijskih redova tvrde da se može bez Šerijata, potkrepljujući svoj stav riječima Uzvišenog:

﴿وَأَعْبُدُ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ﴾

“Obožavaj svoga Gospodara sve dok ti ne dođe jekin (smrt).” (El-Hidžr, 99)

Kažu da se riječ *el-jekin* odnosi na znanje i spoznaju, na osnovu čega se onaj ko dostigne visok stupanj znanja i spoznaje može osloboditi šerijatskih naredbi i zabrana. To je, bez sumnje, nevjerstvo, izlazak iz Islama po konsenzusu svih učenjaka.

Ibnul-Kajjim je o tome spjevao divne stihove u *Nunijji*:

Kufr je inat i odbijanje onoga

čime je došao Poslanik, zbog mišljenja nečijeg.

Pogledaj, možda si već takav, a da riječi kufra i ne izgovaraš,

i tako propast sebi obezbijediš.

Ako je odbacivanje jedne stvari koju je donio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nevjerovanje, šta onda kazati za odbacivanje cijelog Šerijata?! Allahu Svemogućí, pomozí nam!

X

OKRETANJE OD ISLAMA

Šejh, Allah mu se smilovao, rekao je:

“Ko se okrene od dini-Islama, ne proučava ga i ne praktikuje – nevjernik je:

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ﴾

‘A ima li nepravednijeg od onoga koji, opomenut riječima Gospodara svoga, njima leđa okreće? Mi ćemo, zaista, kazniti zlikovce!’” (Es-Sedža, 22)

Pod okretanjem od vjere koje izvodi iz Islama podrazumijeva se okretanje od spoznaje vjerskih temelja, na osnovu kojih čovjek postaje musliman čak i ne poznavao njene detalje; detalje poznaju samo učenjaci i sticatelji znanja.

Šejh Abdullatif b. Abdurrahman b. Hasan, upitan u vezi s okretanjem od vjere koje izvodi iz Islama, odgovorio je: “Ljudi se uveliko razlikuju i po jačini vjerovanja, ako pri sebi imaju ispravan Islam. Okretanje od Islama, Allahove vjere, i činjenje širka veće je od ostavljanja obaveza i mustehaba, poželjnih djela! Čovjek koji nema osnove Islama, ako se od njega okrene, nevjerik je, jer se odrekao dina:

﴿وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ﴾

‘Mi smo za Džehennem mnoge džine i ljude stvorili!’ (El-Enam, 179)

﴿وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا﴾

‘A onaj ko okrene glavu od Knjige Moje, taj će tjeskobnim životom živjeti.’ (Taha, 124)”

Šejh Sulejman b. Sehman, nadovezujući se na prethodni govor, kaže: “Iz njegovih se riječi zaključuje da čovjek postaje nevjernikom ako odbije da ga pouče temeljima vjere putem kojih se ulazi u Islam; ne postaje nevjernikom ako zapostavi neke obaveze i dobrovoljna djela.”¹

Ibnul-Kajjim, Allah mu se smilovao, u djelu *Medaridžus-salikin* tvrdi da velikog nevjerstva ima pet vrsta. Nakon što ih je pobrojao, rekao je: “Što se tiče okretanja od Islama, pod tim se podrazumijeva okretanje tijelom i dušom od Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, ne odrediti se u pogledu njega: ne smatrati ga ni iskrenim ni lažovom, ne pokloniti mu ljubav niti ga mrziti, uopće se ne interesovati za onim šta je donio.”

Iz njegovog analiziranja ove vrste nevjerstva zaključuje se status prijašnjih i potonjih obožavaoca kaburova. Naime, oni su se tijelom i dušom

¹ Abdurrahman b. Kasim, *Ed-Durerus-senijje fil-edžvibetin-nedždijje* 10/472-473.

skroz okrenuli od onoga što je donio Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Ne slušaju savjete dobronamjernih, ni poziv upućenih. Oni su nevjernici zbog toga:

﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُذِرُوا مُعْرِضُونَ﴾

“Ali nevjernici okreću glave od onoga čime im se prijeti!” (El-Ahkaf, 3)

I niko nema pravo reći da su neznalice, i da se zbog neznanja ne mogu smatrati nevjernicima. Kada se neznalici ukaže na grešku, pokori se i ostavi je, a oni uporno obožavanju lažna božanstva, i ne slušaju Allahove riječi, ni riječi Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ne samo to, već silno odvrću od savjeta iskrenih, čak i napadaju ljude koji osuđuju njihove laži i zabludu. Otuda je protiv njih uspostavljen dokaz, jedino što ih spriječava da private istinu jeste tvrdoglavost i inat:

﴿وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنتَقِمُونَ﴾

“A ima li nepravdnijega od onoga koji, opomenut riječima Gospodara svoga, njima leđa okrene? Mi ćemo, zaista, kazniti zlikovce!” (Es-Sedžda, 22)

TRETMAN ČINJENJA DJELA NEVJERSTVA U ŠALI, ZBILJI, STRAHU I PRISILI

Nakon što je autor, Allah mu se smilovao, naveo deset djela koja izvode iz islama, rekao je:

“Spomenutih deset djela izvodi iz Islama, svejedno učinio ih čovjek u šali ili zbilji ili strahu¹, jedino se u obzir uzima prisila. Prethodna djela su jako opasna i ljudi ih često čine.”

Dokaz za izuzetak prisile je sljedeći ajet:

﴿ مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴾

“Onoga koji zanevjeruje u Allaha, nakon što je u Njega vjerovao, osim ako bude na to primoran, a srce mu ostane čvrsto u imanu – čeka Allahova kazna. One, kojima se nevjerovanje bude mililo, stići će srdžba Allahova i njih čeka patnja velika!” (En-Nahl, 106)

Čovjek može biti prisiljen da izgovori ili učini djelo nevjerstva, za razliku od učenjaka koji tvrde da čovjek ne može biti prisiljen da učini djelo nevjerstva, tim prije jer njihov stav jasno oponire spoljašnjem značenju ajeta.

¹ Tj. iz straha za imetak i ugled, što se zaključuje iz Abdulvehhabovih riječi koje ćemo kasnije spomenuti.

ZAKLJUČAK

Završimo ovaj komentar riječima iz djela *Kešfuš-šubuhāt*, divnim govorom koji će bliže odrediti prethodno i otkloniti moguće nejasnoće.

U tome djelu Šejh Muhammed b. Abdulvehhab zapisao je sljedeće: “Nema dileme da se vjerovanje mora očitovati srcem, jezikom i potvrditi djelom. Ako ijedno izostane, čovjek nije musliman. Ko vjeruje ali ne radi po onome što vjerovanje iziskuje, nevjernik je, inadžija, kao što su bili faraon, Iblis i njima slični. U tome smislu mnogi ljudi griješe kada govore: to je istina, mi je razumijemo i svjedočimo joj, ali je ne možemo primijeniti, jer kod nas prolazi samo ono što narod prihvata, ili navode druga kojekakva opravdanja. Ti jadnici ne znaju da većina kolovođa nevjerstva znaju istinu, ali je zanemaruju iz nekakvih razloga, pravdajući se. To potvrđuje Časni Kur’an:

﴿ اشْتَرَوْا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا ﴾

‘Oni Allahove ajete za ono što malo vrijedi zamjenjuju.’ (Et-Tevba, 9)

﴿ يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمْ ﴾

‘...znaju Poslanika kao što sinove svoje znaju!’ (El-Bekara, 146)

A oni što Islam samo formalno primjenjuju, ne shvatajući njegovu sušinu i ne vjerujući srcima licemjeri su, i oni su gori od nevjernika:

﴿ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ ﴾

‘Licemjeri će na samom dnu Džehennema biti...’ (En-Nisa, 145)

Ovo je pitanje opširno. Njegovu suštinu ćemo shvatiti ako ga analiziramo kroz ljudske riječi i djela. Naime, mnogi ljudi znaju istinu, ali ne rade po njoj, bojeći se za nafaku ili autoritet² ili se nekom dodvoravaju. Ima i onih koji formalno rade po dinu, a kada ih se upita u šta vjeruju, ne umiju odgovoriti.

² Ovo je učestala pojava i u našem vremenu. Dešavaju se i gore stvari. Mnogi se bore protiv vjernika a dodvoravaju svojim nadređenim, ponižavajući, optužujući i potvarajući vjernike, da im ovi ne ukinu mita ili plate. I pored toga, tvrde da su vjernici. Ne kriju protivljenje i nelagodovanje protiv boraca za dini-Islam,

Da bismo stvari ispravno rezonovali, trebamo shvatiti sljedeća dva ajeta:

﴿ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ ﴾

‘Ne ispričavajte se! Jasno je da ste zanevjerovali, nakon što ste vjernici bili.’ (Et-Tevba, 66)

Dakle, neki ashabi koji su se borili sa Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, protiv Bizantinaca, zbog riječi koje su izgovorili u šali i zabavljajući se – učinili su nevjerovanje, pa zar ljudi koji tako urade bojeći se za nafaku ili autoritet ili mišljenje drugih ljudi nisu gori od onih koji te riječi izgovore u šali.

I drugi:

﴿ مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ
بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ • ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحْبُوا
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ ﴾

‘Onoga koji zanevjeruje u Allaha, nakon što je u Njega vjerovao, osim ako bude na to primoran, a srce mu ostane čvrsto u imanu – čeka Allahova kazna. One, kojima se nevjerovanje bude mililo, stići će srdžba Allahova i njih čeka patnja velika. To je zato što više vole život na ovom nego na onom svijetu.’ (En-Nahl, 106,107)

Iz ajeta se zaključuje da je učiniti nevjerstvo dopušteno samo pod prisilom, i to pod uvjetom da srce ostane čvrsto u imanu. Svi ostali vidovi nevjerstva: u strahu, iz pohlepe, zbog dodvoravanja, zaštite domovine, porodice, imetka, u šali i iz zabave – nužno izvode iz Islama.

Gornji ajet na tu konstataciju upućuje sa dva aspekta: prvi, kontekst ajeta izuzima samo prisilu, a usput da napomeneno: čovjek se može prisiliti samo da izgovori riječi ili uradi djelo; niko ga ne može prisiliti da revidira uvjerenje, i drugi, završetak ajeta kaže: **‘To je zato što više vole život na ovom nego na onom svijetu’**, gdje jasno stoji da uzrok tog nevjerovanja i kazne nije uvjerenje ni neznanje ni mržnja prema vjeri ni ljubav prema nevjerovanju, već privrženost ovome svijetu i njegovo preferiranje nad vjerom, a Allah, dželle šanuhu, opet, najbolje zna.”

„približavajući se“ Allahu, dželle šanuhu. Svome su licemjerstvu dodali odstupanje od imana i zanemarivanje obaveza koje on zahtijeva. Neka nam je Allah, dželle šanuhu, na pomoći. (nap. aut.)

DODATAK

Nakon što smo saznali stvari koje izvode iz Islama, anuliraju dobra djela i iziskuju vječan boravak u Vatri, trebamo se upoznati sa činjenicom da musliman nekad može nešto reći ili uraditi, što je po Kur'anu ili sunnetu ili konsenzusu učenjaka nevjerstvo, otpadništvo od Islama, ali se neće kazati da je nevjernik, tim prije jer kod islamskih autoriteta nema nužne uzajamne veze između djela nevjerstva i proglašavanja nevjernikom čovjeka koji ga uradi.

Drugim riječima, nevjernik nije svako ko uradi djelo nevjerstva. Da bi se neko proglasio nevjernikom nužno je da se kod njega ispune određeni uvjeti i otklone određene prepreke; moguće je da čovjek bude skorojević u Islamu i da uradi djelo nevjerstva, ne znajući da isto ima tako rigorozan status u Islamu, pa će, nakon objašnjenja, odustati od toga. Moguće je da musliman nešto negira pogrešno ga tumačeći i da uradi mnoge stvari na taj način koji odriče da se proglasi nevjernikom.

Ovo je važno pravilo, i mora se, prije svega, razumjeti, i uvažiti, jer proglasiti nekoga nevjernikom na osnovu strasti i hirova – nema pravo nijedan čovjek. U vezi s tim pitanjem se mora obratiti Kur'anu i sunnetu, i to na način kako su ga razumijevali dobri prethodnici. Drugim riječima, koga Allah, dželle šanuhu, i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, okarakterišu kao nevjernika i protiv njega se uspostavi dokaz – nevjernik je, a koga ne okarakterišu tom karakteristikom i protiv njega nema dokaza, ne smije se optužiti za nevjerovanje.

U dva *Sahiha* ali i u drugim hadiskim zbirkama zabilježeno je predanje od Ebu-Hurejre, radijallahu anhu, gdje je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao:

((عن أبي هريرة - رضي الله عنه - عن النبي صلى الله عليه وسلم؛ قال: "أسرف رجل على نفسه، فلما حضره الموت؛ أوصى بنيه؛ فقال: إذا أنا مُتُّ؛ فأحرقوني، اسحقوني، ثم ذروني في الريح في البحر، فوالله، لئن قدر عليّ ربي؛ ليعذبني عذاباً ما عذبه أحداً. قال: ففعلوا ذلك به، فقال للأرض أدي ما أخذت. فإذا هو قائم، فقال له: ما حملك على ما صنعت؟ فقال: خشيتك يا رب (أو قال مخافتك)! فغفر له بذلك)).

"Neki se čovjek prema sebi mnogo ogriješio, pa kada je osjetio da će umrijeti, oporuči svojim sinovima: 'Kada umrem, spalite me, potom pepeo

odnesite daleko i bacite u more kada bude puhao vjetar, jer, ako me Gospodar mogne proživjeti, Boga mi, kaznit će me onako kako nikoga dosad nije kaznio!’ Nakon njegove smrti, sinovi su izvršili oporuku. Allah je naredio zemlji: ‘Vrati ono što si uzela.’ Čovjek oživi, pa ga Allah upita: ‘Šta te navede da onako postupiš?’ Odgovori: ‘Strahujući od Tebe, Gospodaru!’ Zbog toga mu Allah oprostio.’¹

Šejhul-islam Ibn-Tejmijja, Allah mu se smilovao, u djelu *El-Fetava* 3/231 zapaža: “Taj je čovjek sumnjao u Allahovu moć i u to da će ga proživjeti nakon što postane pepeo. Takvo uvjerenje je nevjerstvo po jednoglasnom mišljenju svih muslimana. Ali to čovjek nije znao, bio je vjernik, bojao se Svemogućeg Allaha i kazne, pa mu je zbog toga oprostio.”

Otuda je pravnik, mudžtehid koji nastoji slijediti Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, preči od čovjeka spomenutog u hadisu da mu bude oprošteno kada pogriješi.

U djelu *El-Masailul-merdinijje* Ibn-Tejmijja, Allah mu se smilovao, je rekao: “Suština pitanja je u sljedećem principu: može se općenito reći da je onaj ko izgovori riječi nevjerstva – nevjernik, ali se za određenu osobu koja je izgovorila takve riječi ne smije reći da je nevjernik sve dok se protiv njega ne uspostavi dokaz, zbog čijeg se negiranja osoba proglašava nevjernikom.”

Da rezimiramo: sljedbenici ehli-sunneta prave razliku između djela nevjerstva i proglašavanja njegovog počinioca nevjernikom. Isto se tretiraju i novotarije: nije svako ko radi novotarije – novotar. Ko razmisli o životu i djelovanju dobrih prethodnika, vidjet će da su oni tako poimali ovo pravilo i dosljedno ga primjenjivali. Bili su pravedni i nepristrani, precizno su govorili, nastojali su i mnogo težili da upute svijet na Pravi put. A sve kao posljedica velikog znanja i dobrih djela, čime ih je Svevišnji Allah obdario. To je dužnost i ostalih muslimana: moraju imati za cilj da objašnjavaju istinu i da pravedno i ispravno otklone zabludu, kako bi Allahova vjera zavladala Zemljom.

Naša posljednja poruka glasi: hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova.

¹ Buhari (3452), Muslim (2756), Ahmed u *Musnedu* (7635), Ibn-Madže u *Sunenu* (4255), Et-Taberani u *Mudžemul-evsatu* (5363) i neki drugi kao predanje Ebu-Hurejre, radijallahu anhu. (nap. ur.)

SADRŽAJ

PREDGOVOR _____	3
PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU NA BOSANSKOM JEZIKU __	4
PREDGOVOR PRVOM IZDANJU NA ARAPSKOM JEZIKU _____	6
PREDGOVOR ŠESTOM IZDANJU NA ARAPSKOM JEZIKU _____	7
PREDGOVORI RECENZENATA _____	8
Komentar poslanice DJELA KOJA IZVODE IZ ISLAMA _____	12
1. ŠIRK _____	17
Veliki širk _____	17
Širk u dovi _____	18
Širk u volji i namjeri _____	18
Širk u pogledu pokornosti _____	19
Širk u ljubavi _____	20
Mali širk _____	22
2. POSREDNIŠTVO IZMEĐU ČOVJEKA I ALLAHA _____	31
3. SMATRANJE DA MNOGOBOŠCI NISU NEVJERNICI _____	39
4. POTCJENJIVANJE VJEROVJESNIKOVE UPUTE _____	49
5. PREZIRANJE SUNNETA _____	57
6. ISMIJAVANJE SA SUNNETOM _____	63
7. VRADŽBINA (SIHR) _____	67
PITANJA VEZANA ZA VRADŽBINU _____	65
Da li je vradžbina stvarnost _____	65

SADRŽAJ

Šerijatski tretman vračara/vračarke _____	71
Da li se vračar/vračarka pogubljuje _____	68
Uklanjanje vradžbine istom ili sličnom vradžbinom _____	70
8. POMAGANJE NEVJERNIKA PROTIV MUSLIMANA _____	77
9. SMATRANJE DA NEKO NE POTPADA POD OKVIRE	
ŠERIJATA _____	81
10. OKRETANJE OD ISLAMA _____	89
TRETMAN ČINJENJA DJELA NEVJERSTVA U ŠALI, ZBILJI, STRAHU I PRISILI _____	85
ZAKLJUČAK _____	94
DODATAK _____	97
SADRŽAJ _____	100